

مقرراتگذاری بهتر برای رشد

مشخصات منبع اصلی این متن، به شرح زیر است:

Investment Climate Advisory Services of the World Bank Group, "Better Regulation for Growth; Governance Frameworks and Tools for Effective Regulatory Reform: Regulatory Quality Indicators", 2010, available online at: www.worldbank.org.

کد موضوعی: ۳۲۰

شماره مسلسل: ۱۲۸۲۳

بهمن ماه ۱۳۹۱

گروه: مطالعات محیط کسب و کار

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	خلاصه اجرایی
۶	مقدمه
۷	۱. موضوعات مفهومی
۹	۲. منابع داده‌ها و پایگاه اطلاعاتی در کیفیت مقرراتگذاری و حکمرانی
۳۰	۳. استفاده از نماگرها
۴۶	نتیجه‌گیری، نکات اساسی و پیشنهادها
۴۹	پیوست - مقرراتگذاری بهتر برای برنامه رشد
۵۱	منابع و مآخذ

مقرراتگذاری بهتر برای رشد

چکیده^۱

موضوع این مقاله، بررسی راهکارهای ارتقای کیفیت مقرراتگذاری از طریق ارزیابی کیفیت آن است. بهبود مقرراتگذاری نیز مانند دیگر رویه‌ها، نیازمند ارزیابی در پرتو مجموعه‌های شاخص‌ها و معیارهاست. قسمت عمده‌ای از این نوشتار، به انواع و تعریف مجموعه نماگرهایی اختصاص یافته است برای ارزیابی کیفیت مقرراتگذاری توسط صاحب‌نظران مختلف در کشورهای متنوع وجود دارد. گرچه باید تأکید کرد کیفیت جمع‌آوری داده‌ها و تجمیع سنجه‌های ساده و ادغام نماگرهای متنوع، اموری فنی است و فهم آنها نیازمند برخورداری از دانش آماری و روش‌شناسی است، اما سه جدولی که در هر قسمت اول متن وجود دارد، می‌تواند به خوانندگان برای فهم نکات فنی مندرج در متن کمک کند. در جدول ۱، مجموعه داده‌ها، هدف و سطح ارزیابی، محتوا، تعداد کشورها، سال‌های مشاهده، روش‌شناسی و تارنمای نهادهای مختلف دست‌اندرکار کیفیت مقرراتگذاری و حکمرانی قید شده است. در جدول ۲، مزایا و معایب انواع مختلف سنجه‌هایی که برای ارزیابی کیفیت مقرراتگذاری توسط صاحب‌نظران مختلف طراحی شده، به اختصار ذکر شده و در جدول ۳ نیز هدف و انواع سنجش پایگاه اطلاعاتی قید شده است.

میان کیفیت ابزارهای مقرراتگذاری که توسط دولت به‌کار برده می‌شود (مانند ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری، مشاوره، برنامه‌های ساده‌سازی، تدوین و تنقیح قوانین، برنامه‌های کاهش هزینه‌های اداری)، کیفیت فرآیند وضع مقررات از طریق الزامات مختلف اداری (مانند آیین‌نامه‌های اداری، آیین‌نامه‌های آزادی اطلاعات و الزام پاسخگویی) و کیفیت مقرراتی که بنگاه‌ها و شهروندان تجربه می‌کنند، تفاوت وجود دارد و از موضوعات مورد بررسی این متن شمرده می‌شوند.

مسئله دیگری که بجز روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و پردازش آنها راجع به کیفیت مقرراتگذاری در این مقاله مورد توجه قرار گرفته است، نحوه ارتباط دادن نماگرهای مقرراتگذاری با فرآیندهای بهره‌برداری از دانش کسب شده و تصمیم‌گیری با استفاده از فرآیندهای یاد شده برای ارتقای کیفیت مقرراتگذاری است.

۱. چکیده توسط گروه مطالعات محیط کسب‌وکار مرکز پژوهش‌ها نگاشته شده است.

عمده‌ترین منابع داده‌ها و پایگاه اطلاعاتی در ارتباط با موضوع مورد بحث در این گزارش عبارتند از: سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی (OECD) (مقرراتگذاری بازار محصول و نماگرهای توانایی دولت در وضع مقررات با کیفیت)، بانک جهانی (نماگرهای حکمرانی و کیفیت نهادی) و بانک جهانی (نماگرهای انجام کسب‌وکار).

یکی از مهمترین وجوه مقرراتگذاری، میزان بودجه این فرآیند و اندازه‌گیری آن است. در قسمت سوم این گزارش (استفاده از نماگرها) توضیح داده شده است که تجربه بین‌المللی بیانگر آن است که دو رویکرد متفاوت در خصوص بودجه‌های مقرراتگذاری وجود دارد: نخست، رویکرد کلی‌نگر که همه هزینه‌های مقرراتگذاری را توضیح داده و آن را با منافع مقرراتگذاری مقایسه می‌کند. دوم، رویکرد حداقلی که بر مؤلفه‌ای جزئی از هزینه‌های مقرراتگذاری تمرکز می‌کند، مانند هزینه‌های رعایت مقررات یا هزینه‌های اداری مقررات.

در قسمت پایانی گزارش به‌عنوان نتیجه‌گیری، تأکید شده است از آنجا که در کشورهای درحال توسعه، با مشکلاتی نظیر گردآوری داده‌ها، صحت سنج‌ها و محدودیت‌های اداری برای جمع‌آوری اطلاعات بودجه مواجه هستیم، پروژه‌های مربوط به توسعه نماگرهای کیفیت مقرراتگذاری، باید از اطلاعات در دسترس آغاز شود. گرچه ضرورتاً باید برای تولید و جمع‌آوری اطلاعات موثق و پردازش نظام‌مند آنها، به‌ویژه از طریق تلاش و همدلی مقامات عالی‌رتبه سیاسی، اقدام کرد.

نکته دیگری که در قسمت پایانی گزارش مورد توجه قرار گرفته است، آن است که سه دسته‌بندی برای انواع کاربرد نماگرهای کیفیت مقرراتگذاری وجود دارد: نخست، کاربرد توسط کمک‌کننده برای ارزیابی پیشینی یک پروژه و در طول اجرا؛ دوم، کاربرد توسط دولت برای ارزیابی اصلاحات و برون‌دادهای آن؛ سوم، کاربرد توسط مجموعه گسترده از اجزای دولت‌ها و ذینفعان به‌منظور افزایش میزان همگرایی در سازمان‌های چندجانبه و فراملی. کاربردهای ویژه توسط هر یک از سه گروه مذکور، واجد رویه‌ها و ویژگی‌هایی خاص است.

خلاصه اجرایی

این مقاله بخشی از مجموعه دو مقاله‌ای است که IC (خدمات مشاوره‌ای محیط کسب‌وکار) برای بحث اساسی درباره آخرین وضعیت شاخص‌های مقرراتگذاری مطرح و پیشنهادهایی برای نماگرهای در سطح پروژه ارائه داده است.

این مقاله نخست، سامانه نماگرهای کیفیت مقرراتگذاری را با تحلیل زیربناهای مفهومی،

ویژگی‌های فنی و استفاده از آنها توسط دولت‌ها، ذینفع‌ها و دانشگاهیان مقایسه کرده و پس از بحث درباره مجموعه داده‌ها و انواع داده‌های موجود، بخشی از جنبه‌های مهم مربوط به طراحی، جمع‌آوری داده‌ها و بهره‌برداری از نماگرها را برای ارائه پیشنهادهایی سودمند مورد توجه قرار می‌دهد.

یافته‌ها و پیشنهادهای اصلی در این مقاله به شرح زیر قابل طرح است:

- سامانه‌های نماگرها، توسط سازمان‌هایی که در طول زمان و در سراسر جهان به دنبال اهداف مختلفی بوده‌اند، به صورت موردی توسعه یافته‌اند. مبانی مفهومی، کیفیت جمع‌آوری داده‌ها و نوع استفاده از آنها، بیانگر بهره‌برداری متفاوت از مقرراتگذاری است.

- نخستین گام ضروری در ساخت مجموعه داده‌های نماگر مقرراتگذاری، اندازه‌گیری کیفیت داده‌ها به منظور سنجش‌های روشن‌گر و معنادار است. توجه به کیفیت داده‌ها، به خصوص در کشورهای در حال توسعه، موضوع مقدماتی در هر بحث آماری و فنی در مورد چگونگی مواجهه با داده‌ها است.

- دولت‌های غربی تمایل دارند برای تحلیل مقرراتگذاری از طریق مطالعه در رفتار مقرراتگذاران، از نسخه‌های واحدی استفاده کنند. از این رو به نماگرهای اقتصادی و اصلاحات مقرراتگذاری معمولاً کمتر توجه می‌شود؛ شاید به این دلیل که فهم ارتباط میان بهبود مقرراتگذاری با عملکرد اقتصادی پیچیده است. بنابراین، سودمندی و اهمیت برنامه‌های اصلاحات مقرراتگذاری، چندان درک نشده است. این موضوع در کشورهای در حال توسعه که در آنها کیفیت نماگرهای اقتصادی خرد و کلان نسبت به کشورهای توسعه‌یافته پایین‌تر است، صحت بیشتری دارد.

- اغلب مجموعه داده‌ها، بیش از آنکه شاخص‌های ترکیبی باشند، سنجه‌های ساده هستند. میزان ادغام ضروری سنجه‌های کیفیت مقرراتگذاری با سایر اجزای اصلاحات ساختاری و حکمرانی معمولاً بسیار پایین است. استثناها، شامل نماگرهای کیفیت مقرراتگذاری بانک جهانی - که با سایر ابعاد حکمرانی خوب ترکیب شده است - و ادغام نماگرهای بار اداری^۱ و اهداف، دستور کار لیسبون اتحادیه اروپا (EU) برای رشد و اشتغال است. تحلیل‌های آماری نشان می‌دهد اصلاحات مقرراتگذاری با دیگر ابعاد گسترده‌تر حکمرانی همبستگی دارد.

- گرچه نماگرهای موجود برای اهداف متفاوتی ساخته شده‌اند، اما سامانه‌ها مانع‌الجمع نیستند. در واقع، یک حوزه برای انباشت منابع مختلف یا ترکیب بینش‌ها از سنجه‌های متفاوت وجود دارد. با این حال، از این پتانسیل هنوز بهره‌برداری نشده است.

دولت‌ها نیازمند رویکرد یکپارچه و جامع برای اصلاح مقرراتگذاری هستند. بر این اساس، در بخش دوم مقاله استدلال می‌کنیم که یک سامانه سنجش، باید نماگرهای مختلف را در ارتباط با هدف، منبع داده‌ها و روش‌شناسی آنها متوازن کند.

تلاش‌های نظام‌مندی برای سنجش اینکه چگونه اصلاحات مقرراتگذاری در حال تغییر نگرش‌ها نسبت به مقرراتگذاری و مقرراتگذاران است، صورت نگرفته است. نظرسنجی‌هایی که از مقرراتگذاران به عمل آمده، اندک و ناهماهنگ است. در عین حال اگر یک جنبه اساسی اصلاحات مقرراتگذاری، تغییر نگرش‌ها و رویکردها نسبت به مقرراتگذاری است، این بُعد را نمی‌توان نادیده گرفت. تجربه نظرسنجی‌های کسب‌وکار مستحکم‌تر است.

جدای از موضوع اساسی جمع‌آوری داده، آنچه به خصوص در کشورهای در حال توسعه مهم است، ارتباط دادن نماگرهای مقرراتگذاری با فرآیندهای بهره‌برداری از دانش و تصمیم‌گیری است. به‌کارگیری دانش، مهم‌تر از تولید دانش در این زمینه است. تعداد بسیار کمی از دولت‌ها درباره زمان و چگونگی استفاده از نماگرها، تعهدات معتبری داده‌اند. نمونه‌های موجود عبارتند از: اهداف، تمرین‌های ترازایی در سازمان‌های بین‌المللی، بازبینی رقبا و بودجه‌های مقرراتگذاری.

در ارتباط با کاربرد نماگرها، آنها را می‌توان برای اهداف گوناگون از قبیل یادگیری، نظارت، پایش رعایت سیاست مقرراتگذاری، افشای نام رسوا کردن و ترازایی مقایسه‌ای استفاده کرد. طیف کاملی از کاربردهای ممکن، در زنجیره‌ای از سامانه نماگرهای «سخت» به «نرم» وجود دارد. در یکسو، می‌توان نماگرهایی را یافت که برای نظارت مقرراتگذاران و پایش رعایت سیاست مقرراتگذاری دولت استفاده می‌شود. در میانه این زنجیره، محک‌های مقایسه‌ای وجود دارد. در نهایت، نماگرها ابزارهای یادگیری نیز هستند.

- مشاوران و دانشگاهیان راه‌های مختلفی ارائه داده‌اند که باید شاخص‌های مقرراتگذاری جمع شوند. با این حال در این مقاله به این نکته می‌پردازیم که جمع‌سازی که سیاستگذاران مستقیماً انجام می‌دهند، بهترین گزینه است و آشکارا تابع کنترل‌های فنی بر سازگار بودن جمع است. جمع سنج‌های ساده، یک روش اصلی است که در آن اولویت‌های فعالان سیاسی در مورد کیفیت مقرراتگذاری آشکار می‌شود. هنگامی که دولتی به‌طور شفاف یک نماگر را بجای دیگری انتخاب می‌کند، یا با دادن وزن بیشتر به یک سنج نسبت به دیگری، یک شاخص جمعیتی به وجود می‌آورد، کیفیت مقرراتگذاری را ارزشیابی کرده است. همچنین برای کاربردهای ممکن سنج‌های مقرراتگذاری، مبنایی را تعیین می‌کند، از این طریق که توضیح می‌دهد چرا یک شاخص، اولویت‌های اصلاحات را بهتر از دیگری نشان می‌دهد. بنابراین، فرآیندهای جمعیتی که نشان می‌دهد چه کسانی به‌طور مستقیم مسئول تعیین سیاست‌های مقرراتگذاری هستند، گام نخست در جهت بهره‌برداری است.

برای روشن ساختن این نکته و همچنین امکان پاسخگویی، تقسیم کاری را بین کارشناسان مستقل از یک طرف و کارمندان ارشد دولت و سیاستمداران منتخب، ازسوی دیگر در نظر می‌گیریم. براین اساس کارشناسان باید مراقب کیفیت فنی سیاهه نماگرهایی باشند که برای تصویب به سیاستگذاران پیشنهاد می‌شود. انتخاب و تجمیع سنج‌های برگرفته از این فهرست‌ها باید به شکلی سودمند به فرآیند بررسی و انتخاب توسط سیاستگذاران واگذار شود. آنها باید از انتخاب و تجمیع برای نشان دادن تعریف خود از کیفیت مقرراتگذاری استفاده کنند و اولویت‌هایشان را به‌طور شفاف جدا کنند. ازسوی دیگر، منظور این نیست که هر اتفاقی بیفتد و کارمندان ارشد اداری و سیاستمداران منتخب برطبق فرآیندهای غیرپاسخگو عمل کنند. آنها باید به شهروندان خود در این مورد که چرا و چگونه یک سامانه سنجش خاص را انتخاب می‌کنند و اینکه می‌خواهند به‌وسیله آن به چه برسند، پاسخگو باشند. علاوه بر این، همان‌طور که مقاله درباره «نماگرهای سطح پروژه‌ای»^۱ به‌تفصیل نشان می‌دهد، ما نظام سنجشی پیشنهاد می‌کنیم که منحصراً متکی بر قضاوت ارزیابی مستقل حرفه‌ای به‌منظور بازبینی، تصحیح و بهبود سیاست کلی مقرراتگذاری بهتر (از طریق استانداردهای ارزیابی) است.

تجمیع داده‌ها باید قواعد فنی اساسی را بازتاب دهد؛ اما مهمتر از آن باید به روشی انجام شود که پیام‌ها را به کسانی که فرض شده از سنج‌های ترکیبی استفاده می‌کنند، انتقال دهد. برای توضیح مطلب، اگر اهداف اصلاح مقرراتگذاری عبارت از نهادسازی، رشد اقتصادی، پاسخگویی، تعامل با ذینفعان و ارتباطات است، تجمیع باید در راستای این چهار جنبه و نه در رابطه با مشخصات فنی انتزاعی صورت گیرد.

در آخر، بهره‌برداری باید مقرراتگذاران را نیز شامل شود. در آن لحظه، مجموعه داده‌های مقرراتگذاری، منبعی برای مقام پشت میز نشین نیست که در حال مقرراتگذاری، به‌عنوان نمونه، درباره کارآیی انرژی کشور (الف) است. این مقام به روش‌ها و داده‌های مورد استفاده دیگر مقامات در کشورهای (ب)، (ج) و (د) برای آماده‌سازی ارزیابی‌های تأثیرات آنها یا دیگر تحلیل‌های مبتنی بر شواهد در این موضوع، دسترسی نخواهد داشت. از آنجا که تعداد مقررات کلیدی نامحدود نیست و فرآیندهای اصلاح مقرراتگذاری شروع شده است، تقاضا برای مجموعه داده‌های بهبوددهنده روش‌شناسی و تحلیل‌های مقرراتگذاری، وجود دارد. ما نمونه اولیه این رویکرد به شاخص‌ها را یافته‌ایم (به پایگاه داده‌های Diadem بخش ۲ نگاه کنید)، که یک محصول هنوز در دست ساخت، اما با توان بالقوه چشمگیر است.

۱. شاخص‌های سطح پروژه‌ای برنامه مقرراتگذاری بهتر برای رشد (BRG).

مقدمه

با توجه به پیدایش دولت مقرراتگذار^۱ و تحکیم جنبش مدیریت عمومی جدید، مفاهیم و سنجه‌های میزان و کیفیت مقرراتگذاری مورد توجه اندیشمندان، سازمان‌های بین‌المللی و دولت‌ها قرار گرفته است. در واقع، نماگرهای کیفیت مقرراتگذاری، سنجه‌های عملکرد حکمرانی مقرراتی و اهداف کاهش کاغذبازی و هزینه‌های اداری، به موضوعاتی مهم در دستور کار اصلاحات دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی تبدیل شده‌اند.

در این مقاله ادبیات موضوع و تجربه دولت‌ها در نماگرهای کیفیت مقرراتگذاری را با شناسایی محدودیت‌ها و مزیت‌های اصلی آنها مرور می‌کنیم. این انتخاب با توازن ظریف بین ملاحظات اثباتی و هنجاری دخیل در این حوزه بیان شده است. در واقع نماگرها، زبان مشترک در فرآیندهای ارزیابی هستند که از طریق آن افراد مشاهدات گوناگون را به «بیت‌های» اطلاعاتی کنترل‌پذیر تبدیل می‌کنند (ویتمور و همکاران،^۲ ۲۰۰۶: ۳۴۵). آنها «تنها در مورد وقوع پدیده‌های تغییر پیش‌بینی شده، اطلاعات ارائه می‌دهند... و در ارتباط با اهدافی هستند که قصد رسیدن به آنها را داریم، آنها برحسب آنچه انتظار می‌رود روی دهد بیان شدند» (ویتمور و همکاران، ۲۰۰۶: ۳۴۵).

آنچه انتظار می‌رود اتفاق بیفتد، بهبود محیط مقرراتگذاری است. از آنجا که کیفیت به ویژگی‌هایی بازمی‌گردد که چیزی (خصوصیاتی) را تشکیل داده یا مشخص می‌کند و همچنین به ارزیابی و قضاوت درباره این ویژگی‌ها مربوط می‌شود، لازم است ارتباط روشنی بین نماگرها (سنجه، معیار) به‌عنوان مؤلفه فرآیندهای ارزیابی گسترده‌تر و پدیده‌هایی که رصد و سنجش می‌شود تعیین گردد. با انجام این کار، امکان توضیح تعریف کیفیت (مقرراتگذاری) وجود دارد که دغدغه و تقاضای مطالعات ارزیابی است (استیک و شوآنت،^۳ ۲۰۰۶: ۴۰۴).

گام ضروری بعدی، تشخیص این موضوع است که کیفیت مقرراتگذاری بی‌ابهام نیست و در میان دیگر عوامل بستگی به زمینه نهادی و اجرایی دارد که این اصطلاح در آن شرایط به‌کار می‌رود، (رادالی و دِ فرانچسکو،^۴ ۲۰۰۷: فصل ۲). بر این اساس، روش‌شناسی‌ها، سبک‌ها و فنون متعددی برای تشخیص و نشان دادن کیفیت - از طریق استانداردهای خارجی، قضاوت و تشخیص شرکت‌کنندگان و ذینفعان، به‌طور مستدل، حتی درک مستقیم و تجربه واقعی وجود دارد (استیک و شوآنت، ۲۰۰۶). در صورتی که در زمینه‌ای ویژه بحث نکنیم، «کیفیت، موضوعی چندوجهی و محل اختلاف است و هیچگاه به‌طور کامل قابل عرضه نیست» (استیک و شوآنت، ۲۰۰۶: ۴۰۵). به‌عبارت

۱. برای مطالعه بیشتر در مورد ظهور دولت مقرراتگذار، ر. ک.: مقاله مرور کلی برنامه BRG، «حکمرانی مقرراتی چیست؟».

2. Whitmore *et al.*

3. Stake and Schwandt

4. Radaelli and De Francesco

دیگر، نهادهای سیاسی و محیط‌های اداری، پیچیدگی را کاهش می‌دهند، چرا که آنها قواعد تثبیت شده بازی را برای تجمیع دمکراتیک اولویت‌ها و انضباط دسترسی و مشارکت ذینفعان در فرآیندهای تدوین سیاست فراهم می‌کنند (رادالی و دفرانچسکو، ۲۰۰۷: فصل ۲).

با توجه به مجموعه چالش‌های تحلیلی یادشده، ساختار گزارش به شرح زیر است: در بخش بعدی، مبنای مفهومی تحلیل ما از نماگرهای کیفیت مقرراتگذاری بررسی می‌شود. پس از آن نقشه‌ای (در بخش ۲ و ۳) از ویژگی‌ها و خصوصیات نماگرهای متداول تهیه می‌کنیم تا شکاف‌ها و کاستی‌های سامانه‌های ارزیابی را که توسط دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی، مانند سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی (OECD)، بانک جهانی و اتحادیه اروپا (EU) استفاده شده است، مقایسه و شناسایی کنیم. همچنین با استفاده از دو جدول، به ارتباط بین نماگرها و ابعاد ارزیابی می‌پردازیم. ما نماگرها را به ابزارهای سیاستی مقرراتگذاری بهتر ارتباط می‌دهیم، همچنین اینکه چه نوع داده‌ای استفاده می‌شود (سنجه‌های عینی یا ذهنی)، چه چیز اندازه‌گیری می‌شود (کیفیت محیط مقرراتگذاری یا کیفیت گسترده‌تر حکمرانی)، و سرانجام اینکه آنها چگونه در فرآیند ارزیابی کلی ترکیب می‌شوند.

شایان ذکر است که از نماگرهای مقرراتگذاری می‌توان به‌عنوان ابزار اطلاعاتی استفاده کرد. اطلاعات، منبع مهمی است که رابطه میان سیاستمداران، مقرراتگذاران و ذینفعان بر پایه آن قرار می‌گیرد. نماگرها با ارائه اطلاعات اضافی جدید درباره کیفیت محیط و فرآیند مقرراتگذاری، قادر به اصلاح رابطه بین طرفین ذینفع هستند (دفرانچسکو و رادالی، ۲۰۰۷). بنابراین، درباره فرآیند تصویب و گزینش شفاف و پاسخگو بحث می‌کنیم. در بخش ۴ با تدوین چند پیشنهاد در مورد چگونگی بهبود سامانه‌های سنجش کیفیت مقرراتگذاری به نتیجه‌گیری می‌پردازیم.

۱. موضوعات مفهومی

پیش از شروع بررسی سنجه‌ها، لازم است به مفاهیم کلی راجع به نماگرهایی که بسط یافتند، نگاهی بیاندازیم. اغلب نماگرهایی که تاکنون ایجاد شده‌اند، به مفهومی از اصلاحات مقرراتگذاری مرتبط می‌شوند که با اصطلاح خاص «مقرراتگذاری بهتر» یا «توانایی دولت‌ها برای تولید مقرراتگذاری با کیفیت» مشخص شده است. اما کیفیت مقرراتگذاری دقیقاً چیست؟

تعریف مفهوم کیفیت مقرراتگذاری کار دشواری است. این تعریف به اولویت‌های اصلاحات مختلف مقرراتگذاری مانند مقررات‌زدایی، حمایت بخش عمومی از مخاطرات با هزینه‌ای منطقی، یا ایجاد ساختارهای مختلف فرصت سیاسی برای گروه‌های فشار و دیوانسالارها بدون در نظر داشتن برون‌داد

نهایی مقرراتگذاری، بستگی دارد.

علاوه بر این، ذینفعان مختلف اولویتهای متفاوتی در مورد کیفیت مقرراتگذاری دارند. برای کارگزاران توسعه مانند بانک جهانی، هدف از مقرراتگذاری خوب، حمایت از رشد اقتصادی پایدار و عادلانه، کاهش فقر و حکمرانی بهتر است. با این حال، از نظر یک صاحب مقام سیاسی، کیفیت مقرراتگذاری اغلب به معنای آن است که مقررات باعث دوام نظارت بر کابینه و پارلمان شود و محبوبیت متصدی امر را افزایش دهد. برای یک دانشمند علوم اجتماعی، مقرراتگذاری خوب یعنی «مقرراتگذاری کارا» یا «مقرراتگذاری مشروع»، بسته به اینکه ملاحظات اقتصادی و اجتماعی - سیاسی در تابع رجحان دانشمند علوم اجتماعی چگونه متوازن می‌شوند.

برای یک کارمند دولتی که در سنت حقوقی اروپای قاره‌ای دانش آموخته است، اغلب رویه‌ها و اقدامات اداری بارزترین راهنمای مقرراتگذاری خوب را ارائه می‌کنند. از این رو یک کارمند دولت به طور معمول احساس خواهد کرد که مقرراتگذاری خوب آنهایی هستند که با اجرای رویه‌های اداری و رویه‌های عملیاتی استاندارد بسط یافتند. بنابراین، ادعاهای مشروع مختلفی در مورد مقرراتگذاری باکیفیت وجود دارد. اکثر کشورها فهرستی از اصول و اولویتهای مقرراتگذاری را مستند می‌کنند تا مفهوم مشخص‌تری از کیفیت مقرراتگذاری ایجاد شود.

مزیت بزرگ متعهد کردن دولت به مجموعه‌ای از نماگرها این است که با انتخاب یک نماگر یا مجموعه‌ای از سنجها، آن دولت مفاهیم و اصول را عملیاتی می‌کند. این راه، راهی عملی برای جداسازی ادعاهای مختلف در مورد کیفیت فراهم می‌کند. تعهد به مجموعه‌ای از نماگرها، نشان‌دهنده ترجیحات یک دولت در مورد هدف مقرراتگذاری و کیفیت مقرراتگذاری نیز هست.

بین کیفیت ابزارهای مقرراتگذاری که دولت به کار می‌برد (مانند ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری، مشاوره، برنامه‌های ساده‌سازی، فعالیت‌های تدوین و تنقیح قوانین (کدیفیکاسیون)، برنامه‌های کاهش هزینه‌های اداری، سقف هزینه مقرراتگذاری برای اداره‌ها و کارگزاری‌ها)، کیفیت فرآیند کلی وضع مقررات از طریق الزامات مختلف اداری (آیین‌نامه‌های اداری، آیین‌نامه‌های آزادی اطلاعات، اطلاع دادن و اظهارنظر کردن، و الزام پاسخگویی به نظرات دریافتی) و کیفیت مقرراتی که بنگاه‌ها و شهروندان تجربه می‌کنند، تفاوت وجود دارد. بیشتر نماگرهای در دسترس، نخستین جنبه را ردیابی می‌کنند. از آنجاکه مقرراتگذاری شکست خورده یا موفق می‌شود، نه فقط به این خاطر که چگونه در وهله نخست ارزیابی شده بود، درک کردن جنبه‌های دیگر آن دشوارتر است. متغیرهایی مانند فرهنگ رعایت مقررات توسط بنگاه‌ها، راهبردهایی که توسط بازرسان دنبال می‌شود، فرهنگ اداری و پیاده‌سازی اصلاحات مشروط و تکمیلی، نقش دادگاه‌ها در اعمال مقررات و به‌طور کلی رفتار فعالان درگیر در اجرای مقرراتگذاری، قطعی‌تر هستند. هنگامی که مقررات طراحی می‌شود، قراردادی

ناقص است. نماگرهای تأثیرات و برون‌دادهای مقرراتگذاری باید با در نظر گرفتن مشکلات زنجیره علیتی طراحی شوند که از ابزارهای مقرراتگذاری به سمت مقررات دنیای واقعی و تأثیرات اقتصادی آنها حرکت می‌کند. علاوه بر این، حتی اگر پیچیدگی علیتی مهار شده باشد، هنوز موضوع کیفیت داده‌ها، زمینه‌ای مهم برای بررسی به‌ویژه در میان کشورهای در حال توسعه است. با داشتن این هشدارهای مفهومی در ذهن، می‌توانیم به بحث در مورد مجموعه داده‌های اصلی برای کیفیت مقرراتگذاری بازگردیم.

۲. منابع داده‌ها و پایگاه اطلاعاتی در کیفیت مقرراتگذاری و حکمرانی

هدف این بخش، بازبینی کلی بانک اطلاعاتی موجود در حکمرانی مقرراتگذاری و به‌ویژه در ابزارهای بهتر مقرراتگذاری، از جمله ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری (RIA) است. ما بر این باوریم که این امر، پیش‌شرط لازم برای بحث است و شناخت جامعی از شاخص‌ها، نماگرهای کیفیت مقرراتگذاری را مطرح می‌کند. جدول ۱ به‌طور خلاصه هدف، محتوا و روش‌شناسی هر یک از پایگاه داده‌ها را بیان می‌کند. در ادامه، بر مرتبط‌ترین نماگرهای کیفیت مقرراتگذاری که توسط بانک جهانی و سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی گسترش یافته تمرکز می‌کنیم. مجموعه داده‌های دیگر را با توجه به هدفشان دسته‌بندی خواهیم کرد. در قسمت نهایی این بخش با ارائه جدولی ترکیبی (جدول ۳)، یافته‌های اصلی را بر اساس ابعاد مختلف سامانه اندازه‌گیری نشان می‌دهیم. همچنین مروری جامع بر پایگاه اطلاعاتی موجود (که نیز با تحقیقات دانشگاهی ایجاد شده است) در حکمرانی مقرراتگذاری و اصلاحات ارائه می‌کنیم (جدول ۲).

مقرراتگذاری بازار محصول در سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی

نماگرهای مقرراتگذاری بازار محصول، حد و اندازه‌ای که محیط مقرراتگذاری رقابت را افزایش داده یا مانع آن می‌شوند، اندازه‌گیری می‌کنند. این نماگرهای گسترده در سطح اقتصاد، مجموعه وسیعی از مفاد مقرراتی در سراسر کشورهای سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی (از جمله کنترل دولت، موانع کارآفرینی، تجارت بین‌المللی و سرمایه‌گذاری) را به‌طور مختصر بیان می‌کنند. آنها برای سال‌های ۱۹۹۸ و ۲۰۰۳ محاسبه شده‌اند؛ با اتکا به یافته‌های تجربی - که کاهش مقرراتگذاری دقیقاً با افزایش رقابت و بهره‌وری بازار محصول همراه است (کانوی و دیگران، ۲۰۰۳: ۴) - هدف این نماگرها، ارزیابی همراهی نسبی مقرراتگذاری با سازوکارهای بازار در میان کشورها و نشان

دادن روابط متقابل بین انواع معینی از نماگرها و خوشه‌هایی از کشورها، شامل چندین حوزه مقرراتگذاری است (کانوی و دیگران، ۲۰۰۵). جهت‌گیری صریح و روشنی نسبت به توصیه‌های سیاستی مرتبط و پیشنهادهای ویژه‌ای برای اصلاحات سیاستی وجود دارد.

این پایگاه داده‌ها متشکل از نماگرهای عینی است که هر دو نوع مقرراتگذاری اقتصادی و اداری را شامل می‌شود. همه این نماگرها می‌توانند به عناصر تشکیل‌دهنده خود تقسیم شوند (به‌عنوان مثال، کنترل دولت بر بنگاه‌های کسب‌وکار، موانع کارآفرینی و موانع تجارت بین‌المللی و سرمایه‌گذاری (کانوی و دیگران، ۲۰۰۵: ۸)).

منابع داده‌ها، پرسشنامه‌ای چندگزینه‌ای و خود-ارزیابی است که به دولت‌های کشورهای عضو سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی فرستاده می‌شود و بخش اندکی از آن، منابع خارجی به‌عنوان مثال اسناد (منتشر شده و منتشر نشده) توسط سازمان مذکور و سایر سازمان‌ها است. در جایی که لازم بود، پیگیری اعتبارسنجی داده‌ها از طریق گفتگو بین سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی و مقامات ملی انجام شده است.

برای رسیدن به نماگر کلی، تمامی اجزای مقرراتگذاری برطبق مناطق خاص گروه‌بندی شده‌اند. اطلاعات کیفی و برپایه نظرسنجی با ایجاد مقیاسی از صفر (مقرراتگذاری اندک بازار) تا ۶ (بازار به‌شدت مقرراتگذاری شده) در قالبی عددی درمی‌آیند. به هر متغیر، وزنی ذهنی اختصاص داده شده است. مجموع مقادیر هر بند مقرراتگذاری در حوزه مقرراتگذاری خاص، نخستین سطح نماگرها را ارائه می‌کند. این سامانه نماگرها به عنوان «هرمی با ۱۶ نماگر سطح پایین در پایه و یک نماگر کلی مقرراتگذاری بازار محصول در بالا» طراحی شده است (کانوی و دیگران، ۲۰۰۵: ۷). این روش جمع‌آوری داده شامل برخی قضاوت‌های ذهنی در پاسخ دادن و تفسیر پاسخ‌ها، امتیازدهی اطلاعات کیفی به شاخص‌های ترتیبی و در نهایت تلفیق داده‌ها است (نیکولتی و دیگران، ۲۰۰۰: ۱۶-۱۷). تحلیل مقرراتگذاری بازار محصول می‌تواند برای نشان دادن حضور خوشه‌ها یا کشورهای مختلف، مانند کشورهای دارای نظام حقوق عرفی، کشورهای اروپای قاره‌ای و به همین ترتیب غیر آن، مورد استفاده قرار گیرد.

با احتساب اینکه این مجموعه داده‌ها بر گستره مقرراتگذاری بازار محصول به‌عنوان جلوه محدود کیفیت متمرکز می‌شود (با این فرض اصلی که مقرراتگذاری کمتر، سطح بهره‌وری را افزایش و به‌نوبه خود رشد اقتصادی بیشتری تولید می‌کند)، این مجموعه داده همچنین می‌تواند برای ارتباط دادن برخی از سنجها به ابزارهای مقرراتگذاری بهتر نیز مورد استفاده قرار گیرد. یک مثال، نماگر «موانع کارآفرینی» است. این نماگر را می‌توان به نتایج حاصل از ابتکارهای آسان‌سازی یا به برنامه‌های حذف

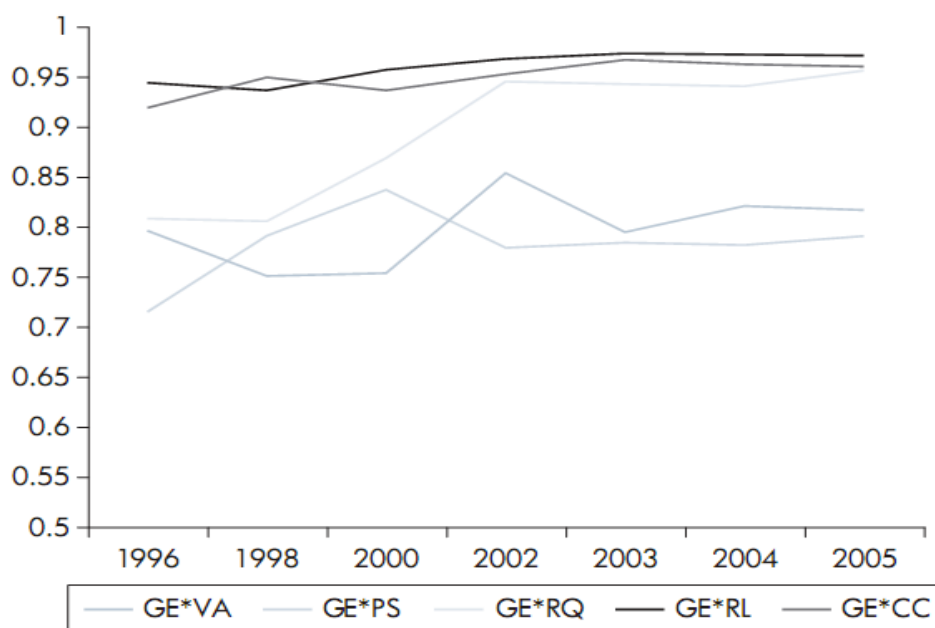
تشریفات بیش از حد، مرتبط دانست. بدیهی است جمع‌آوری داده‌ها متکی بر پرسشنامه‌هایی است که حاوی یک سنجه برآمده از صلاحیت‌های ذهنی هستند.

بانک جهانی: نماگرهای حکمرانی و کیفیت نهادی

این بانک اطلاعاتی شامل مجموعه‌ای از نماگرها است که کیفیت برون‌دادهای مقرراتگذاری در چارچوب حکمرانی کلی را دربر می‌گیرد. بر پایه شاخص‌های بی‌شمار کیفیت مقرراتگذاری که توسط دینفمان درک شده است، نماگرهای حکمرانی و کیفیت نهادی بانک جهانی، ابزاری برای ترازایی و مقایسه کشورها فراهم می‌کند. دو نوع گسترده از سنجه‌های نهادی وجود دارد: سنجه‌های عملکردی که به ارزیابی کیفیت حکمرانی می‌پردازند و سنجه‌های فرآیندی که داده‌های نهادی را شرح می‌دهند. کافمن و همکاران^۱ (۲۰۰۸؛ ۲۰۰۵؛ ۲۰۰۳) شش بُعد از حکمرانی، شامل حق اظهارنظر و پاسخگویی، ثبات سیاسی، کارآمدی دولت، حاکمیت قانون، کنترل فساد و کیفیت مقرراتگذاری را تعیین کردند. همبستگی کاملاً بالایی میان این ابعاد مختلف در طول سال‌ها وجود دارد.

شکل ۱ همبستگی بین کارآمدی دولت (GE) و ابعاد دیگر (کیفیت مقرراتگذاری = QR، حاکمیت قانون = RL، کنترل فساد = CC، ثبات سیاسی = PS، حق اظهارنظر و پاسخگویی = VA) را از سال ۱۹۹۶ تاکنون برای مشاهدات هر سال نشان می‌دهد.

شکل ۱. همبستگی بین «کارآمدی دولت» و ابعاد دیگر شاخص‌های حکمرانی WBI

همبستگی بین کیفیت مقرراتگذاری و کارآمدی دولت از میزان اولیه $P = 0/8$ (در سال ۱۹۹۶) به $P = 0/95$ در سال ۲۰۰۵ افزایش یافته است. به‌ویژه در کیفیت مقرراتگذاری، این بُعد از حکمرانی «شامل سنجه‌های وقوع سیاست‌های خصمانه با بازار مانند کنترل قیمت یا نظارت ناکافی بانکی و همچنین فهم بار تحمیل شده به واسطه مقرراتگذاری افراطی در زمینه‌هایی مانند تجارت خارجی و توسعه کسب‌وکار» است (کافمن و دیگران، ۲۰۰۳: ۳).

کافمن و همکاران (۲۰۰۳: ۳۹) ادعان دارند که نظام نماگرهای ذهنی‌شان شامل حاشیه‌های خطای قابل‌توجهی است که باید در مقایسه کردن کشورها به‌دقت در نظر گرفته شود. با این حال، آنها استدلال می‌کنند که همین حاشیه خطا در سنجه‌های عینی، زمانی که برای به تصویر کشیدن مفاهیم گسترده‌تر مانند کیفیت مقرراتگذاری یا کارآیی حکمرانی استفاده می‌شوند نیز وجود دارد (کافمن و همکاران، ۲۰۰۳: ۲۸). سامانه نماگرهای آنها روشن می‌سازد (و در نظر می‌گیرد) که این حاشیه خطا به‌علت وجود یک جزء غیرقابل مشاهده است. این اتفاق اساساً از طریق فرآیند تجمیع انجام می‌شود، مدل به اصطلاح اجزای غیرقابل مشاهده که گام‌های خاصی را دنبال می‌کند که با سایر نماگرها اشتراک دارد. نخستین گام، مقیاس‌دهی دوباره نماگرهای اختصاصی از هر منبع اصلی به‌منظور قابل مقایسه کردن آنها در بین منابع داده‌ها است. گام سوم، ساخت میانگین وزنی از هریک از این منابع داده‌های مقیاس‌دهی دوباره برای به‌دست آوردن نماگر تجمعی حکمرانی است. با ترجیح سنجه‌های ذهنی که همبستگی بیشتری با یکدیگر دارند به‌منظور ترسیم پدیده‌ای شایع اما غیرقابل مشاهده، مدل آماری منتخب کافمن و همکارانش براساس برآوردهای دقیق هر منبع داده‌ها، وزن‌ها را اختصاص می‌دهد.

علاوه‌بر این، کافمن و همکارانش جهت‌گیری‌های ایدئولوژیک در برداشت‌های کارشناسان را به‌عنوان مواردی بی‌ربط، مورد بررسی و در اغلب موارد مورد بی‌توجهی قرار داده‌اند. خطاهای معیار ابعاد مختلف در طی زمان کاهش می‌یابند که نشان می‌دهد قضاوت‌هایی که نماگرها بر آنها مبتنی هستند، تمایل به همگنی بیشتر دارند. کیفیت در اینجا ذهنی است و از طریق بهبود در جدول کشورها نشان داده شده است: کشوری که رتبه آن بیشتر افزایش یافته است، بهبود بیشتری در محیط مقرراتگذاری آن مشاهده شده است.

بانک جهانی: نماگرهای انجام کسب‌وکار

بانک اطلاعات انجام کسب‌وکار (DB) سنجه‌های عینی قابل مقایسه در میان ۱۸۱ کشور را در مقرراتگذاری کسب‌وکار و اجرای آنها فراهم می‌کند. این مجموعه داده به‌جهت رتبه‌بندی کشورها با توجه به تعداد مراحل، زمان و هزینه‌های متحمل شده برای انجام فعالیت‌ها توسط یک بنگاه نمونه،

محبوبیت یافته است. اینها سنجه‌های دیگری از محدود بودن مقرراتگذاری هستند با این فرض که ارتباطی به حمایت از انتخاب مصرف‌کنندگان ندارد، بلکه وابسته به فعالیت‌های سیاستگذاران در ایجاد و افزایش رانت‌ها برای انتخاب‌کنندگان آنها است.

صحت اطلاعات جمع‌آوری شده از نشریات دولتی و اطلاعات برخط (آنلاین) از طریق پیمانکاری نهادهای دولتی و شرکت‌های حقوقی آزمون می‌شود. زمان و هزینه‌های رسمی معمولاً در سنجه خلاصه شده «هزینه کامل» تجمیع می‌شوند، که در مورد راه‌اندازی کسب‌وکار «هزینه‌های رسمی و تخمین از ارزش وقت کارآفرین از طریق ارزشگذاری براساس درآمد سرانه کشور به‌ازای هر روز کاری اضافه می‌شوند» (دیانکوف و همکاران،^۱ ۲۰۰۱: ۱۱). در قانون حمایت از اشتغال، روش تجمیع اساساً متفاوت است. تحلیل‌ها سه حوزه مقرراتگذاری - استخدام، مذاکرات دسته‌جمعی و قوانین تأمین اجتماعی - را در ۸۵ کشور در برمی‌گیرد. هر یک از این سه حوزه به زمینه‌های مشخص‌تری تقسیم شده است.

ترکیب نماگرها، چندمرحله‌ای و شبیه به نماگرهای سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی در مقرراتگذاری بازار محصول است. نخست، تمام متغیرهای یک حوزه مقرراتگذاری، زمانی‌که مقرراتگذاری، مذاکره بین کارفرما و کارگر را محدود کرده باشد، متغیرها مقدار یک و در غیر این‌صورت مقدار صفر می‌گیرند، کدگذاری می‌شوند. به‌عنوان مثال، در ونزوئلا قراردادهای مدت معین تنها برای کارهای موقت مجاز دانسته شده است، در حالی‌که در ویتنام این نوع قرارداد برای هر کاری مجاز است. در این جزء از شاخص قانون استخدام، ونزوئلا نمره یک و ویتنام نمره صفر می‌گیرد. دوم، متغیرهای تشکیل‌دهنده یک حوزه مقرراتگذاری در زیرشاخص‌ها تجمیع شدند. در نهایت، سه سنجه کلی، یعنی شاخص‌های قانون استخدام، مذاکرات دسته‌جمعی و قانون تأمین اجتماعی، از حاصل‌جمع حسابی زیرشاخص‌ها استخراج شدند. این نمونه‌ای از تجمیع‌سازی، ساده، اما کارآمد است که وزن‌ها به‌وسیله مؤلفه‌های جزئی از شاخص‌های جامع، مشخص شده‌اند. اگر دولت بخواهد نماگرهای تجمیعی‌تر از کیفیت مقرراتگذاری به‌دست آورد، این روش تجمیع توصیه می‌شود.^۲

بین سنجه‌های مقرراتگذاری درخصوص کار و سنجه‌های ورود به کسب‌وکار همبستگی وجود دارد. کشورهایی که تمایل به مقرراتگذاری سختگیرانه بازار کار دارند نیز گرایش به مقرراتگذاری به‌نسبت سختگیرانه‌تر مراحل راه‌اندازی بنگاه جدید و روندهای قضایی نسبت به سایر کشورها

1. Djankov *et al.*

۲. برای کسب اطلاعات بیشتر ر.ک.: شاخص‌های سطح پروژه‌ای تهیه شده برای برنامه تنظیم مقررات بهتر برای رشد (BRG)، در

دارند (بوترو و همکاران، ۲۰۰۳: ۲۶-۲۹).

اگرچه شاخص‌های انجام کسب‌وکار اغلب به‌خاطر توانایی در تأثیرگذاری زیاد سیاسی بر سیاستگذاران و ذینفعان تحسین می‌شوند، درباره رویکرد نظری و روش‌شناسی آنها انتقادهایی وجود دارد. در واقع، اخیراً گروه ارزیابی مستقل (IEG) در بانک جهانی یک گزارش ارزیابی منتشر کرده است (IEG, ۲۰۰۸). این گزارش نتیجه می‌گیرد که «نماگرها در جلب توجه به هزینه مقرراتگذاری کسب‌وکار بسیار مؤثر بوده‌اند، اما نمی‌توانند دیگر ابعاد مهم محیط کسب‌وکار یک کشور، منافع مقرراتگذاری یا جنبه‌های کلیدی مرتبط با اثربخشی توسعه را شامل شوند. بنابراین، گروه بانک جهانی و ذینفعان باید نماگرهای انجام کسب‌وکار را در زمینه کشوری بررسی کرده و بر این اساس آنها را تفسیر کنند» (IEG, ۲۰۰۸: xv). از دیدگاه نظری این گزارش تأکید می‌کند که ارتباط بین محیط مقرراتگذاری کسب‌وکار و بروندهای اقتصاد کلان به‌طور کامل کشف و تبیین نشده، زیرا «عوامل [بسیار] دیگری بر بروندهای اقتصاد کلان مؤثرند و جداسازی جهت علت و معلولی (علیت) بین مقرراتگذاری و بروندهای اقتصادی بسیار دشوار است». (IEG, ۲۰۰۸: xv)

علاوه بر این، فرض نظری که در پشت معیار مقرراتگذاری قرار دارد این است که مقرراتگذاری کمتر امر مطلوبی است. این فرض اساساً دارای سه نقص است: نخست، متغیرهای دیگری مانند زیرساخت‌ها، نیروی کار و مهارت بر تصمیمات سرمایه‌گذاری بنگاه‌ها تأثیرگذارند. دوم، اصلاحات مقرراتگذاری با هدف کاهش کمیت مقررات، منافع مربوط به مقرراتگذاری را نادیده می‌گیرد. سوم، هزینه‌های واقعی مقرراتگذاری از آنچه که در مفادی از قانون نوشته شده است، به‌دست نمی‌آید، بلکه از اینکه چگونه قوانین رعایت، پیروی و اجرا می‌شود، مشخص می‌گردد. در حال حاضر ما به شاخص‌های خاص‌تر کیفیت اصلاحات مقرراتگذاری و برنامه‌های ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری (RIA) بازمی‌گردیم.

سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی: نماگرهای توانایی دولت در وضع مقررات با کیفیت

این پروژه پیشگام سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی (OECD)، پایگاه اطلاعات در مورد ارزیابی تأثیرات مقررات و اصلاحات مقرراتگذاری است. سه نسخه از این پایگاه اطلاعاتی وجود دارد (۱۹۹۸، ۲۰۰۰ و ۲۰۰۵). اگرچه ترازایی یا محک‌زنی صریح و روشن، مورد تأیید اکثریت اعضای سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی نیست، روش عملی بدیهی برای استفاده از این داده‌ها محسوب می‌شود. سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی، کیفیت مقرراتگذاری را براساس اصول زیر تعریف کرده است: ضرورت، اثرگذاری، کارآیی، شفافیت و حمایت از منافع عمومی. رویکرد سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی به فرآیند مقرراتگذاری، رویکردی ابتکاری است نه تنها

به‌خاطر تثبیت اصول مقرراتگذاری بهتر، بلکه برای روشی که این اصول در اجرای ارزیابی جامع‌تر فرامولی استفاده شده‌اند. مروری بر رویه مناسب، اشارات هنجاری برای تعریف اصولی که به‌نوبه خود استانداردهای چک‌لیست‌ها نیز شمرده می‌شوند، فراهم می‌کند. این اصول توسط سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی در بازبینی دقیق فرآیندهای مقرراتگذاری و حکمرانی استفاده می‌شود. برای ارزیابی حکمرانی مقرراتگذاری هر کشور، پرسشنامه تفصیلی خود-ارزیابی‌شونده سال ۲۰۰۵ به گروه رسمی مدیران و کارشناسان برای مقرراتگذاری بهتر و برنامه‌های ارزیابی تأثیر مقرراتگذاری فرستاده شد. پرسشنامه متشکل از پنج بخش بود:

- مضمون سیاست‌های مقرراتگذاری،

- ابزارهای کیفیت مقرراتگذاری،

- ترتیبات نهادی برای ترویج کیفیت مقرراتگذاری،

- جنبه‌های پویای کیفیت مقرراتگذاری،

- نماگرهای عملکردی/بروندادی.

دو بخش آخر به‌وضوح سیر تکاملی اخیر از اجرای ترازیبی سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی است. بانک اطلاعاتی از حدود ۸۰ رقم تشکیل شده است.

در این مورد دولت‌ها براساس توجه و تعهد سیاسی در اجرای سیاست برای حکمرانی مقرراتگذاری بهتر مورد ارزیابی قرار می‌گیرند. به‌تازگی، سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی تحلیلی از مؤلفه اصلی شاخص‌های خود - ارزیابی را برای استخراج انگاره‌ها و ساخت خوشه‌هایی از کشورها اجرا کرده است. سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی برای اینکه سازگاری با دیگر مجموعه نماگرها را کنترل کند، تحلیل همبستگی را با پایگاه داده‌های انجام کسب‌وکار و دیگر مجموعه داده‌ها انجام داده است (سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی، ۲۰۰۸).

نظرسنجی از مقرراتگذاران و مراجع مستقل مقرراتگذاری

منطق نظرسنجی‌ها از مقرراتگذاران ساده است. ایجاد یک رابطه علت و معلولی بین ابزارهای اصلاحات مقرراتگذاری و بروندهای اقتصادی دشوار است. اما ساده‌تر آن است که فرض کنیم اگر مقرراتگذاران از این ابزارها برای سال‌های معینی استفاده می‌کنند، نگرش آنها نسبت به مقرراتگذاری، ذینفعان، مشاوره و حکمرانی کلی تغییر خواهد کرد. این نظرسنجی‌ها برای دستیابی به چگونگی مقایسه نگرش‌های مقرراتگذاران با نگرشی «ایدئال» طراحی شدند که فرض شده است این نگرش ایدئال برای پشتیبانی از برتری مقرراتگذاری بهترین است. در این مورد زنجیره علیت بین اصلاحات و تغییر کوتاه‌تر است.

اغلب این شعار را می‌شنویم که مقرراتگذاری بهتر «موجب می‌شود نهادها بیندیشند». نظرسنجی‌ها از مقرراتگذاران، در مورد اینکه آیا، و چگونه، باورها و نگرش‌ها در حال تغییر هستند، اطلاعاتی عرضه می‌کند. با اینکه اهمیت آنها در سطح مفهومی به اثبات رسید، زمانی که به تحلیل‌های تجربی مراجعه کردیم، نمونه‌های زیادی را نیافتیم.

دو مطالعه را می‌توان در این دسته گنجانند. در ژوئن ۲۰۰۵، NERA، گروه مشاوره اقتصادی در لندن، نتایج یک نظرسنجی از مقرراتگذاران را برای بانک جهانی درباره موضوع شفافیت منتشر کرد. از جنبه عملیاتی، شفافیت در شکل به نسبت گسترده به عنوان محور «مقرراتگذاری خوب» تعریف شده است (NERA, ۲۰۰۵, ۱۱). هفت ویژگی «مقرراتگذاری خوب» به ترتیب (وضوح نقش‌ها و اهداف، استقلال، پیش‌بینی‌پذیری، شفافیت تصمیم‌ها، پاسخگویی، مشارکت و دسترسی همگانی به اطلاعات) به مفاهیم خاص شفافیت مقرراتگذاری تبدیل شده‌اند. این نظرسنجی «ابزارهایی که در حال حاضر مقرراتگذاران به منظور بهبود شفافیت استفاده می‌کنند، نظرات آنها را درباره چگونگی کارآمدی چنین ابزارهایی و موانع بهبود شفافیت شناسایی می‌کند» (NERA, ۲۰۰۵: ۲۰). نظرسنجی دیگری از مقرراتگذاران به وسیله والستن^۱ و همکارانش با هدف ارائه «ابزارهای جدید برای مطالعه اصلاحات شبکه صنعت» از طریق تحلیل‌های تجربی بین کشوری یا بین صنعتی انجام شد (والستن و دیگران، ۲۰۰۴). این پروژه دو مجموعه داده قابل بارگذاری (دانلود) در بخش‌های مقرراتگذاری مخابرات و برق ایجاد کرد. این پایگاه اطلاعاتی پوشش مناسبی دارد: پایگاه اطلاعاتی برق ۳۷۴ متغیر دارد و متغیرهای پایگاه اطلاعاتی مخابرات ۱۷۸ است.

در نهایت، دو نمونه از نظرسنجی‌های مقرراتگذاران در مورد توانایی آنها برای تحلیل آثار مقرراتگذاری آتی را یافتیم که برای دولت کانادا و کمیسیون اروپا انجام شده بود. این مطالعات در قسمت اولیه بخش ۴، درباره تجارب دولت‌ها در رابطه با سامانه‌های سنجش ارائه خواهد شد.

نظرسنجی‌های کسب و کار

این حوزه‌ای است که دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی به وسیله نظرسنجی‌های پستی و اینترنتی به خصوص در رابطه با سنجش الزامات اجرایی فعال بوده‌اند. در این باره در سطور آتی در بخش ۴، با نشان دادن اینکه دولت‌ها چگونه نظرسنجی‌ها را تولید و از آنها استفاده می‌کنند، توضیح خواهیم داد.^۲

1. Wallsten

۲. اخیراً کمیسیون اروپا برنامه مهم کاهش ۲۵ درصدی هزینه‌های ناشی از قانونگذاری اتحادیه اروپا را شروع کرده که شامل مشاوره آنلاین از تمامی ذینفعان است (http://ec.europa.eu/enterprise/admin-burdensreduction/home_en.htm).

واقعیات کشوری درباره اصلاحات مقرراتگذاری، مقرراتگذاری بهتر و ارزیابی تأثیرات مقررات این گروه بسیار پرشمار است. علاوه بر بررسی اصلاحات مقرراتگذاری کشورهای عضو و نماگرهای یادشده در توانایی دولت برای وضع مقررات با کیفیت - که به تازگی نماگرهای سامانه‌های مدیریتی مقرراتگذاری لقب گرفته است - سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی، داده‌های مختلف خلاصه شده‌ای را در گزارش/ اسناد زیر گردآوری کرده است: گزارش سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی درباره «ارزیابی پسینی سیاست‌های مقرراتگذاری»^۱ (۲۰۰۳) و «موجودی ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری»^۲. کمیسیون اروپایی و کشورهای عضو در سطح اتحادیه اروپا برای جمع‌آوری داده‌های بین کشوری در مورد سیاست‌های بهتر مقرراتگذاری فعال شده‌اند. براساس گزارش مندلکرن^۳ (که پیش‌نویس آن توسط کارشناسان ملی درباره مقرراتگذاری بهتر در سال ۲۰۰۱ تنظیم شد)، ریاست‌های مختلف شورای اتحادیه اروپا دو سند تهیه کردند: گزارش سال ۲۰۰۲ ریاستی یونان درباره پیشرفت پیاده‌سازی طرح اجرایی «گزارش مندلکرن درباره مقرراتگذاری بهتر» و گزارش ریاست‌های ایتالیایی، ایرلندی و هلندی شورای اتحادیه اروپا «ارزیابی تأثیرات مقررات در ده کشور: آخرین پیشرفت‌ها، جنبه اصلی و بهترین رویه‌ها» که برای گروه خاصی از کارشناسان در مورد مقرراتگذاری بهتر در ماه مه سال ۲۰۰۴ تهیه شد. مقایسه کشورهای عضو اتحادیه اروپا با توجه به پیشرفت‌هایشان در روش‌های مقرراتگذاری بهتر برای بنگاه‌های کوچک و متوسط (SME) در منشور اتحادیه اروپا و متعاقباً در دستور کار لیسبون قرار داده شده‌اند. هر دو سیاست مورد نیاز دولت‌های ملی برای گزارش سالیانه پیشرفت سیاستی، در جهت افزایش کیفیت محیط مقرراتگذاری کسب‌وکار جای گرفتند.

دانشگاهیان، اطلاعاتی درباره برنامه‌های ارزیابی تأثیرات مقررات در کشورهای عضو اتحادیه اروپا ارائه نموده‌اند (رادالی و دی فرانچسکو ۲۰۰۷؛ رادالی، دی فرانچسکو، تروگر^۴ ۲۰۰۸). ششمین برنامه چارچوب کمیسیون اروپایی دو پروژه را در مورد ارزیابی تأثیرات مقررات تأمین مالی کرده است: سنجش ارزیابی‌های تأثیرات منسجم^۵ (EVIA) و شبکه اروپایی مقرراتگذاری بهتر^۶ (ENBR). اولین پروژه، واقعیات کشوری برای ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا تولید کرد و ۲۲ موردکاوی در استفاده از ارزیابی تأثیرات مقررات در لهستان، انگلستان و کمیسیون اروپا انجام داد. این پروژه همچنین شامل نظرسنجی اینترنتی در استفاده از تحلیل‌های اقتصادی توسط مقامات از ارزیابی تأثیرات مقررات

1. Ex Post Evaluation of Regulatory Policies
2. RIA Inventory
3. Mandelkern
4. Troeger
5. Evaluating Integrated Impact Assessments
6. European Network of Better Regulation

و دیگر ذینفعان است. به‌تازگی شبکه اروپایی مقرراتگذاری بهتر، پایگاه اطلاعات از ارزیابی تأثیرات مقررات (که DIADEM نامیده شده) در ۲۵ کشور عضو اتحادیه اروپا و کمیسیون و همچنین اسرائیل، مولداوی، صربستان و اوکراین، راه‌اندازی کرده است. هریک از ارزیابی‌های تأثیرات مقررات با استفاده از نسخه‌های اندکی متفاوت ۲۲ نماگر کیفیت مقرراتگذاری، طبقه‌بندی شده و امتیازبندی می‌گردند. این نماگرها را رادالی و دِ فرانچسکو (۲۰۰۷) برای شرکت DG کمیسیون اروپا طراحی کردند.

مجموعه داده‌های ارزیابی‌های تأثیرات مقررات^۱ و روش‌شناسی

شاخص‌های کیفیت ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری، ارزیابی کیفیت مقرراتگذاری در سطح خرد هستند. چنین نماگرهایی با توجه به این فرض ساده که تحلیل نظام‌مند تأثیرات مقرراتگذاری، خروجی‌های مقرراتی بهتری تولید می‌کنند، کیفیت را اندازه‌گیری می‌کنند. واضح است که این فرض تنها برای مقررات بازبینی شده برقرار است و نمی‌تواند هیچ رهنمودی برای محیط کلی مقرراتگذاری ارائه دهد. در این گروه، مرکز مشترک AEI- Brookings سابق با پایگاه اطلاعاتی آن در ارزیابی تأثیرات مقررات ایالات متحده، بخش DIADEM شبکه اروپایی مقرراتگذاری پیشتر یاد شده و دفتر ثبت تحلیل‌های اثربخشی هزینه‌ای را یافتیم. پروژه ارزیابی تشریفات دست‌وپاگیر اداری سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی^۲ تلاشی برای توسعه بیشتر مدل هزینه استاندارد^۳ (SCM) کرده است؛ روش‌شناسی‌ای که برای کمی کردن هزینه‌های اجرایی کسب‌وکار در محیطی مقایسه‌ای‌تر در هلند به‌وجود آمد.

مروری کلی

هدف و محتوای پایگاه اطلاعاتی، به‌ویژه در بین سازمان‌های بین‌المللی تفاوت قابل توجهی دارد. بانک جهانی، نماگرهای رتبه‌بندی شده و رویکردهای جدیدی برای اندازه‌گیری مفاهیم پیچیده ارائه کرده است (مرجع، نظرسنجی NERA است). سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی بر رویکرد توصیفی / مقایسه‌ای و زمانی که توسط کشورهای عضو اجازه داده شده، به ترازایی متکی بوده است. رویکردی مشابه توسط کمیسیون اروپا اتخاذ شده است. در اتحادیه اروپا، هدف اصلی، نهادینه کردن فعالیت‌های سنجش و قرار دادن آنها در فرآیندهای مدیریت مقرراتگذاری است (جزئیات در بخش ۴ آمده است). مطالعات علمی به‌طور کلی مقایسه‌ای هستند و نماگرهای ترکیبی

۱. برای مطالعه بیشتر درباره ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری (RIA) و به‌ویژه کاربرد آن در کشورهای در حال توسعه، ر.ک: مقاله RIA Light در بخش برنامه BRG.

2. OECD Red Tape Assessment project

3. Standard Cost Model

تولید می‌کند. همان‌طور که بخش ۴ و جدول ۲ نشان می‌دهد، هر نماگر تجمعی، مزایا و معایبی دارد. نماگر نهایی و کاملی وجود ندارد.

چنانکه ون واله^۱ (۲۰۰۸a, ۲۰۰۸b) اشاره می‌کند، به دلیل محدودیت‌های سنج‌های جامع درباره عملکرد دولت‌ها و بخش عمومی، توصیه می‌شود بر پروژه‌ها و حوزه‌های خاص اصلاحات تمرکز کنیم (ون دی واله، ۲۰۰۸a, ۲۰۰۸b). نماگرهای ذهنی و ترکیبی، مفید هستند؛ زیرا آنها بر برون‌دادهای دنیای واقعی تمرکز می‌کنند؛ البته آنگونه که توسط ذینفعان به خصوص کسب‌وکارها درک می‌شود. اما شاید برای دولت‌هایی که در جستجوی مسیر اصلاحات مقررانگذاری هستند، حاوی اطلاعات مفید زیادی نباشد. شاخص‌های عینی ترکیبی با توانایی مفروض آنها برای ارجاع به حوزه‌های مقررانگذاری مشخص و ابزارهای مقررانگذاری بهتر دارای اطلاعات بیشتری هستند، اما آنها نمی‌توانند ارزیابی فراگیری ارائه دهند. با این حال، نماگرهای انجام کسب‌وکار شامل بسیاری از بخش‌های مقررانگذاری مؤثر بر چرخه عمر کسب‌وکار می‌باشد و به این دغدغه می‌پردازد. تنها دانشگاهیانی که از سوی سازمان‌های بین‌المللی حمایت شده‌اند می‌توانند به‌طور مداوم متغیرهای اصلاحات و حکمرانی مقررانگذاری را به‌روزرسانی کنند.

از طرف دیگر، اکثریت مجموعه داده‌ها، سنج‌های واحدی تولید می‌کنند که معمولاً توسط نظرسنجی‌های دولتی به‌وجود آمده‌اند و با نظرسنجی‌های درک کسب‌وکار ادغام نشدند (ر. ک.: جدول ۳). اندک پایگاه اطلاعاتی، بهبود روش تحلیل‌های اقتصادی، جمع‌آوری داده‌های ارزیابی‌های تأثیرات مقررات و داده‌های مفید اضافی را به‌نحو مستقیم هدف قرار می‌دهند.

بنابراین، مقامی که در حال وضع مقررات، به‌عنوان نمونه برای دور ریختن یخچال‌ها در کشور (الف) است، نمی‌تواند از داده‌ها و تحلیل‌های تولید شده توسط مقررانگذاران در کشورهای (ب)، (ج) و (د)، زمانی که آنها با مشکل مقررانگذاری مشابهی مواجه شده‌اند استفاده کند. از آنجا که اکثر مشکلات مقررانگذاری مشابه هستند و برخی راه‌حل‌های مقررانگذاری با هماهنگ‌سازی، شناخت متقابل، حوزه‌های قضایی سازمان تجارت جهانی و ابزارهای دیگر ایجاد روابط مقررانگذاری به‌طور مشابه ساخته می‌شوند، این نوع مجموعه داده‌ها مفید واقع می‌شوند. Diadem - محصول اصلی شبکه اروپایی مقررانگذاری بهتر (بخش ۲ را ببینید) - یکی از معدود مجموعه داده‌های بسط داده شده با این هدف خاص است. این مجموعه داده‌ها هنوز در دست ساخت است، اما قطعاً مسیر درست را طی می‌کند.

به‌طور کلی پایگاه اطلاعاتی، هر دو کیفیت فرآیند مقررانگذاری و داده‌های آن و کیفیت محیط

مقرراتگذاری، به‌عنوان برون‌داد جهان واقع، برنامه‌های مقرراتگذاری بهتر را اندازه‌گیری می‌کنند (جدول ۳ را ببینید). هنوز جا برای بهبود هر دو برحسب کمیت و کیفیت در هر دسته از نماگرها، به‌خصوص در فهم بهتر ارتباط بین کیفیت حکمرانی و کیفیت محیط مقرراتگذاری وجود دارد. اما در اینجا نکته اصلی این است که هر نماگر تنها یک جلوه و درک خاص از کیفیت را بیان می‌کند. به‌منظور ارزیابی گسترده‌تر از کیفیت، لازم است سنجه‌های زیادی را در نظر بگیریم، اطلاعات مختلفی را انباشت کنیم و شاید جهت‌گیری‌های یک سنجه را با سنجه‌های دیگر تصحیح کنیم.

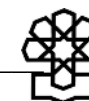
از آنجا که انتخاب‌های نادرست در ساخت فهرست نماگرها ممکن است منجر به افزودن جهت‌گیری‌های یک سنجه به جهت‌گیری‌های سنجه‌های دیگر شود، باید توجه زیادی به این فرآیند شود: دو امر نادرست یک امر درست را به وجود نمی‌آورند. به‌علاوه شکافی در رابطه با ادغام این سنجه‌ها با سامانه سنجشی گسترده‌تر وجود دارد. با حذف نماگرهای کافمن و سنجش کمیسیون اروپا در بخش‌های مقرراتگذاری محدود و ادغام آنها در دستور کار لیسبون برای رشد و اشتغال، سنجه‌ها مجزا می‌شوند و با سنجه‌های مختلف و گسترده‌تر ارتباط نمی‌یابند.

جدول ۱. تهیه نقشه پایگاه اطلاعات درباره کیفیت مقرراتگذاری و حکمرانی

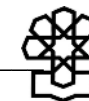
مجموعه داده‌ها	هدف و سطح ارزیابی	محتوا	تعداد کشورها	سال‌های مشاهده	روش‌شناسی	تارنما
بانک جهانی: نماگرهای حکمرانی و کیفیت نهادی (کیفیت مقرراتگذاری)	رتبه‌بندی کیفیت مقرراتگذاری درک شده توسط ذینفعان	وقوع سیاست نامساعد بازاری و درک بار مقرراتگذاری	۲۰۹ کشور	۱۹۹۶، ۱۹۹۸، ۲۰۰۰، ۲۰۰۲، ۲۰۰۴ و ۲۰۰۶	تحلیل آماری درک کسب‌وکار از کیفیت مقرراتگذاری	http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.asp
بانک جهانی: شاخص‌های انجام کسب‌وکار	رتبه‌بندی کیفیت پیامد مقرراتگذاری	هزینه‌های مقرراتگذاری در انجام فعالیت‌های کسب‌وکار	۱۸۱ کشور	سالانه از سال ۲۰۰۴	روش‌شناسی با توجه به بخش‌های مقرراتگذاری در دست تحلیل، تغییر می‌کند	www.doingbusiness.org
مقرراتگذاری بازار تولید سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی	مقایسه کشوری و توصیه‌های سیاستی میزان مقرراتگذاری	میزان مقرراتگذاری در بخش تولید کارخانه‌ای و چندین بخش غیرکارخانه‌ای	کشورهای سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی	۱۹۹۸، ۲۰۰۳	تجمیع موزون از اطلاعات خودارزیابی درباره بندهای مقرراتگذاری	www.oecd.org/document/36/0,2340,en_2825_495698_35790244_1_1_1_1,00.html
سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی: نماگرهای نظام مدیریت مقرراتگذاری (۲۰۰۷) یا نماگرهای توانایی دولت در تولید مقررات با کیفیت (۱۹۹۸، ۲۰۰۰)	توصیفی - مقایسه کشوری (ترازیابی) کیفیت روند اجرایی	مدیریت کیفیت مقرراتگذاری به‌گونه‌ای که توسط اصول سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی جهت کیفیت مقرراتگذاری و عملکرد در سال ۲۰۰۵ تعریف شده است. شامل شاخص‌های عملکردی یا بروندادی می‌باشد.	کشورهای سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی و کشورهای منتخب غیرعضو	۱۹۹۸، ۲۰۰۲، ۲۰۰۵	پرسشنامه خود - ارزیابی	بدون تارنما؟ www.oecd.org/regref
بانک جهانی: شفافیت مقرراتگذاری (مشاوره NERA)	ایجاد داده و مفهوم	شفافیت مقامات مقرراتگذاری مستقل	۳۹ پاسخگو و ۶ موردکاوی عمیق	۲۰۰۴	نظرسنجی از مقرراتگذاران و موردکاوی‌های عمیق	http://www.nera.com/PracticeArea.asp?PA_ID=100&more=ClientExp&c_ID=450
پایگاه اطلاعات مقرراتگذاری برق و مخابرات	ایجاد داده کیفیت روند اجرایی	مقامات مقرراتگذاری برق و مخابرات و حدود، ترتیبات، سازماندهی، روند و فرآیند تصمیم‌گیری آنها	۴۵ کشور برای ۱۷۸ متغیر (مخابرات) ۲۰ کشور برای ۳۷۴ متغیر (برق)	۲۰۰۳	نظرسنجی از مقرراتگذاران	http://www.aeibrookings.org/publications/abstract.php?pid=724

مجموعه داده‌ها	هدف و سطح ارزیابی	محتوا	تعداد کشورها	سال‌های مشاهده	روش‌شناسی	تارنما
نظرسنجی‌های کانادایی از مقرراتگذاران - گروه مشاوره مقرراتگذاری و گروه دلفی	ارزیابی تأثیرات مقررات	گسترده‌گی تأثیرات و کیفیت سیاست مقرراتگذاری دولت کانادا	کانادا	۱۹۹۹	مختلط (نظرسنجی از مقرراتگذاران و موردکاوی)	بایگانی توسط پدیدآورنده
ارزیابی مشارکتی	ارزیابی تأثیرات مقررات	گستره نهادسازی، کیفیت تحلیل و توازن ابعاد اقتصادی، اجتماعی و محیطی	کمیسیون اتحادیه اروپا	۲۰۰۷	مختلط (نظرسنجی از مقرراتگذاران و موردکاوی)	http://ec.europa.eu/governance/impact/key_en.htm
رهنمودهای اجرایی سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی در پیمایش کسب‌وکار چندکشوری: ترازایی مقرراتگذاری و محیط اداری کسب‌وکار	پیشنهاد طرح نظرسنجی و ساخت داده کیفیت مقرراتگذاری	نظرسنجی درک کسب‌وکار درخصوص حوزه‌های مقرراتگذاری (استخدام، محیطی، مالیات‌ستانی) از بخش‌های زیر تشکیل می‌شود: - کیفیت مقررات - کیفیت اداری (اجرای مقررات) - هزینه‌های اداری پیروی از مقررات	کشورهای سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی	۱۹۹۷	فرستادن پرسشنامه پستی به کسب‌وکارها در کشورهای سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی	بایگانی توسط پدیدآورنده
سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی: عملکرد مقرراتگذاری: ارزیابی پسینی از سیاست‌های مقرراتگذاری (۲۰۰۳)	توصیفی - مقایسه کشوری (ترازیابی) کیفیت تنظیم مقررات بهتر و ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری	زمینه کلی راهبردها یا سیاست‌ها (برای ارزیابی ابزار مقرراتگذاری و نهادها) و جزئیات ارزیابی	کشورهای سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی	۲۰۰۲	فرستادن پرسشنامه خودارزیابی به گروه رسمی مدیران و کارشناسان برای مقرراتگذاری بهتر و برنامه‌های ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری	http://www.oecd.org/document/27/0,3343,en_2649_34141_34238491_1_1_1_1,00.html
فهرست موجودی ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری در سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی	جمع‌آوری داده (واقعیات کشوری) کیفیت ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری	مؤلفه‌های سامانه‌های ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری در کشورهای سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی مانند: - نوع تحلیل	کشورهای عضو سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی	۲۰۰۳	میز پژوهش پیگیری‌شده با بازبینی دولتی	http://www.oecd.org/dataoecd/22/9/35258430.pdf

مجموعه داده‌ها	هدف و سطح ارزیابی	محتوا	تعداد کشورها	سال‌های مشاهده	روش‌شناسی	تارنما
		<ul style="list-style-type: none"> - محدوده تحت پوشش - افشاگری عمومی - کنترل کیفیت - تحلیل هزینه-فایده - نرخ تنزیل اجتماعی - برآورد مخاطرات - تأثیرات روی رقابت و آزادی بازار - پایش پسینی 				
گزارش ریاست یونان درباره پیشرفت پیاده‌سازی برنامه عملیاتی «گزارش مندلکرن در مورد مقرراتگذاری بهتر»- بهار ۲۰۰۲	مقایسه بین کشوری و تدوین سیاستی کیفیت ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری	گسترده‌گی زمینه نهادی و به‌کارگیری ابزارهای تنظیم مقررات MS اتحادیه اروپا حدود ۳۰ بخش وجود دارد.	۱۳ کشور قدیمی عضو	۲۰۰۲	پرسشنامه خودارزیابی مقرراتگذاری بهتر از مدیران اتحادیه اروپا	
کمیسون اروپا: گزارش اجرای منشور اروپایی برای شرکت‌های کوچک	توصیفی + برگه امتیاز در راه‌اندازی کسب‌وکار و ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری کیفیت ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری	پیش‌رفت در سیاست مقرراتگذاری بهتر	۲۵ کشور عضو اتحادیه اروپا و نروژ	گردآوری گزارش‌های ملی		http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/index_en.htm
نماگرهای کیفیت مقرراتگذاری	مرور کلی توصیفی از مقرراتگذاری کسب‌وکار (BR) و ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری کیفیت ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری	مرور کلی از اندازه، پیوستگی و ادغام اجزای مختلف مقرراتگذاری بهتر به‌عنوان سیاست عمومی	۲۰ کشور عضو اتحادیه اروپا و نروژ	۲۰۰۴، ۲۰۰۶، ۲۰۰۷	نظرسنجی از مدیران اتحادیه اروپا درباره مقرراتگذاری بهتر	

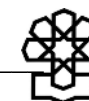
مجموعه داده‌ها	هدف و سطح ارزیابی	محتوا	تعداد کشورها	سال‌های مشاهده	روش‌شناسی	تارنما
EVIA	تحلیل مقایسه‌ای ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری	مطالعه ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری بر تصمیم‌گیری شامل توصیه‌های اصولی	۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا و مطالعات موردی ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری (اتحادیه اروپا، انگلستان، هلند، دانمارک، لهستان)	۲۰۰۷	مختلط (میز پژوهش، نظرسنجی، سنجش ارزیابی)	http://web.fuberlin.de/ffu/evia
ENBR/ DIADEM	تولید داده کیفیت ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری	مقایسه بین‌کشوری درباره سامانه‌های ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری از طریق سه سطح تحلیلی: نهادی کلان، سطح برنامه ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری و سطح اختصاصی ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری	۲۵ کشور و ۴ کشور غیر اتحادیه اروپا	۲۰۰۷	سنجش‌های مقایسه‌ای	www.enbr.org
پروژه ارزیابی تشریفات دست‌وپاگیر اداری سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی	مقایسه بین‌کشوری (ترازیابی)، آزمون سنجش روش‌شناسی (مدل هزینه استاندارد) ^۱ و توصیه‌های سیاستی کیفیت آسان‌سازی	نحوه اجرا و عملکرد کشور در رویه‌های اجرایی منتخب، مجوزها و پروانه جواز (در هر دو بخش عام و خاص- حمل‌ونقل جاده‌ای) و درخصوص فعالیتهای کسب‌وکار SME	۱۱ کشور سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی	۲۰۰۵-۲۰۰۷	نسخه تجدیدنظر شده مدل هزینه استاندارد هلندی	http://www.oecd.org/document/3/0,3343,en_2649_34141_34061123_1_1_1_1,00.html
ثبت تحلیل کارآمدی هزینه (مرکز پزشکی Tufts، ایالات متحده آمریکا)	جمع‌آوری داده و استانداردسازی روش هزینه- کارآمدی	فهرست انتشارات شامل تحلیل‌های هزینه- مطلوبیت و اهداف جمعیتی است	غیرقابل کاربرد	بازبینی ادبیات موضوع اجرا شده با توجه به کدگذاری ویژه		https://research.tufts-nemc.org/cear/default.aspx

تاریخ	روش‌شناسی	سال‌های مشاهده	تعداد کشورها	محتوا	هدف و سطح ارزیابی	مجموعه داده‌ها
				این فهرست همچنین شامل نسبت $QALY/\$$ براساس دلار ۲۰۰۲ و ارزیابی کیفیت انتشارات است (ارزشگذاری از ۱ تا ۷).	کیفیت ارزیابی تأثیرات مقررانگذاری	
http://www.cbglobal.org/cbc_pages/publications.aspx						نظرسنجی محیط کسب‌وکار شورای کسب‌وکار مشترک‌المنافع

جدول ۲. مزایا و معایب انواع مختلف سنجه‌ها

نوع سنجه	محدوده	شاخص	مزایا	معایب	ارتباط با ابعاد	ارتباط با ابزار
(۲۰۰۲) Pryor	ترکیبی ذهنی	قوانین جامع (مقرراتگذاری کلی اقتصادی)	آزادی مطلق اقتصادی	مفهوم کیفیت مقرراتگذاری جامع است	ارتباط بین مقرراتگذاری و برونسداد جهان واقع (درک صاحبان کسب‌وکار)	بدون ارتباط خاص با هیچ ابزاری
کافمن و همکاران (۲۰۰۸)	ترکیبی ذهنی	قوانین جامع و کلی	شاخص کیفیت مقرراتگذاری به‌عنوان جزئی از شاخص کلی حکمرانی خوب	درک تمامی ذینفعان در نظر گرفته شده است - حاشیه خطاها و جهت‌گیری‌های ایدئولوژیکی در نظر گرفته شدند - ابزار امکان ترازایی - یکپارچگی بین کیفیت مقرراتگذاری و اصلاحات وسیع‌تر حکمرانی	برونسداد جهان واقع	بدون ارتباط خاصی با هیچ ابزاری
کودیک و کرمرز (۱۹۹۶)	ترکیبی عینی	مقرراتگذاری اشتغال و بازار تولید	شاخص بازار محصول، اشتغال و مقرراتگذاری بازار کلی	- کیفیت مقرراتی در بستر اتحادیه اروپا - کیفیت مقرراتگذاری برحسب خوشه‌ها تفاوت دارد. بنابراین شاخص‌ها به زمینه (منطقه مقرراتگذاری) حساس هستند - این تحلیل بر گستره مقرراتگذاری و نه بر کیفیت آن متمرکز است - کیفیت تحلیل آماری زیر سؤال می‌رود - داده‌های قدیمی	پیامد واقعی جهانی	بدون ارتباط خاص با هیچ ابزاری بجز نماگر راه‌اندازی کسب‌وکار و ساعات خرید که می‌تواند با آسان‌سازی مرتبط باشد

ارتباط با ابعاد	ارتباط با ابعاد	معایب	مزایا	شاخص	محدوده	نوع سنجه	
ارتباط با ابزار	آسان‌سازی	برونداد جهان واقع	- این شاخص هیچ نهاده مفیدی درباره درک کیفیت مقرراتگذاری ارائه نمی‌کند	- رویکرد روش‌شناسی	مقرراتگذاری ورود و چارچوب قانونی مقرراتگذاری (اجرای قرارداد)	ترکیبی عینی	ناک و کاگلر ^۱ (۲۰۰۲)
آسان‌سازی	پیامد واقعی جهانی	ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری	پوشش محدود حوزه‌های مقرراتگذاری - این شاخص‌ها به عملکرد اقتصادی کلان بازمی‌گردند - وجود صلاحدید ذهنی	- روش‌شناسی سه مرحله‌ای منجر به ارزیابی ابزارها و سیاست می‌شود - سامانه انعطاف‌پذیر سنجش که می‌توان برای سیاست‌های خاص به‌کار برد (مثلاً سیاست نوآوری)	کنترل دولت بر بازار، مقرراتگذاری ورود، مقرراتگذاری تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی و قانون کار	ترکیبی عینی	کانوی و همکاران ^۲ (۲۰۰۵)
آسان‌سازی	برخی ابعاد محدود برونداد جهان واقع - فعالیت	- تحلیل در گستره وسیع - دامنه محدودی از کیفیت (مقرراتگذاری ورود)	- روش‌شناسی خوب جمع‌آوری داده - روش‌شناسی به آسانی تکرار می‌شود - این شاخص دقیق و فراگیر است - ارتباط روشن با آسان‌سازی	شاخص مقرراتگذاری ورود	مقرراتگذاری ورود	ترکیبی عینی	دیانکوف و همکاران (۲۰۰۳)
آسان‌سازی	برونداد جهان واقع	ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری	- تحلیل در گستره وسیع - تمرکز تحلیلی بر وسعت مقرراتگذاری - جهت‌گیری‌های ایدئولوژیک («همیشه مقرراتگذاری کمتر نشان‌دهنده مقرراتگذاری خوب است»)	- روش‌شناسی خوب جمع‌آوری داده - تکرار روش آماری آسان است	قانون کار	ترکیبی عینی	بوترو و همکاران ^۳ (۲۰۰۳)

1. Knack and Kugler

2. Conway *et al*3. Botero *et al*

ارتباط با ابزار	ارتباط با ابعاد	معایب	مزایا	شاخص	محدوده	نوع سنجه	
ارتباط با ابزار آسان‌سازی ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری	برون‌داد جهان واقع	- اغلب جمع‌آوری دقیق و درست و امکان تکرار آنها دشوار است - غیر قابل بیان در مورد سنجه‌های ساده دسترسی و مشاوره	- درک آسان - هدفمند - فهرست سنجه‌های ساده (به شکل بله یا خیر) درباره کیفیت ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری و آسان‌سازی بسیار آگاهی‌دهنده هستند		- هزینه‌های رعایت قانون - هزینه‌های مقرراتگذاری اداری - کارآمدی هزینه برنامه مقرراتگذاری - سنجه‌های کیفیت تحلیل هزینه-فایده (CBA)	عینی یا ذهنی	سنجه‌های ساده

مأخذ: برگرفته از رادالی و دی فرانچسکو (۲۰۰۷).

جدول ۳. هدف و انواع سنجش پایگاه اطلاعاتی

مجموعه داده	بهره‌برداری از داده	هدفگذاری در ابزار مقرراتگذاری کسب‌وکار (BR) یا برونداد اصلاحات مقرراتگذاری	عینی یا برمبنای نظرسنجی	ساده یا ترکیبی	سنجه حکمرانی یا محیط مقرراتگذاری	ادغام شده با مجموعه‌های بزرگتر یا ارزیابی‌های جامع
بانک جهانی: نماگرهای حکمرانی و کیفیت نهادی (کیفیت مقرراتگذاری)	رتبه‌بندی	برونداد اصلاحات مقرراتگذاری	برمبنای نظرسنجی	ترکیبی	حکمرانی	بله
بانک جهانی: شاخص‌های انجام کسب‌وکار	رتبه‌بندی	هر دو	عینی	ترکیبی	محیط مقرراتی	خیر
مقرراتگذاری بازار تولید سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی	مقایسه بین کشورها و توصیه‌های سیاستی	هر دو	برمبنای نظرسنجی	ترکیبی	محیط مقرراتی	خیر
سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی: نماگرهای سامانه‌های مدیریت مقرراتگذاری (۲۰۰۷) یا نماگرهای توانایی دولت در ایجاد مقرراتگذاری با کیفیت	توصیفی و ترازیبی	ابزارهای BR	برمبنای نظرسنجی	ساده	حکمرانی	خیر
بانک جهانی: شفافیت مقرراتگذاری (مشاور NERA)	تولید داده و ایجاد مفهوم کلی	برونداد اصلاحات مقرراتگذاری	برمبنای نظرسنجی	ساده	حکمرانی	خیر
پایگاه داده مقرراتگذاری مخابرات و برق (AEI Brooking)	تولید داده	برونداد اصلاحات مقرراتگذاری	برمبنای نظرسنجی	ساده	حکمرانی	خیر
نظرسنجی‌های کانادایی	ارزیابی					
رهنمودهای اجرایی سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی در بررسی کسب‌وکار چند کشوری: ترازیبی محیط کسب‌وکار اداری و مقرراتگذاری	ارتقای روش‌شناسی	برونداد اصلاحات مقرراتگذاری	برمبنای نظرسنجی	ساده	محیط مقرراتی	خیر

۳. استفاده از نماگرها

پس از شناسایی، نگارش و طبقه‌بندی مجموعه داده‌های اصلی، این بخش به بررسی چگونگی استفاده دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی و دانشگاهیان از داده‌ها و سنجه‌های مربوط به کیفیت مقرراتگذاری و حکمرانی می‌پردازد.

چگونه دولت‌ها از نماگرهای موجود استفاده می‌کنند

در این قسمت، به مرور سنجه‌ها و ابزارهای مرتبط با برنامه‌های ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری در هشت کشور استرالیا، بلژیک، دانمارک، کانادا، هلند، سوئد، انگلستان و ایالات متحده می‌پردازیم. اساساً، سنجه‌ها و ابزارها را می‌توان در سه نوع مطالعه گذشته‌نگر گروه‌بندی کرد (OECD 1999, 19):

الف) مطالعات رفتاری: از طریق ارزیابی اینکه آیا رهنمود مناسب یا شیوه‌های به‌طور کلی پذیرفته شده، پیگیری شده‌اند، این مطالعات بهبودهای ممکن در روش انجام گرفته برای تجزیه و تحلیل‌های پیشینی اقتصادی را شناسایی می‌کند.

ب) مطالعات تأثیرات: تمرکز این مطالعات بر روی تأثیرات ابزارهای کیفیت مقرراتگذاری بر تصمیم‌گیری، شناسایی دلایل عدم تأثیرات و یا حداقل تأثیرات تجزیه و تحلیل‌های اقتصادی و ارزیابی تأثیرات مقررات بر تصمیم‌گیری است.

ج) مطالعات دقت: این مطالعات کیفیت تجزیه و تحلیل‌های مقرراتگذاری پیشینی را از طریق مقایسه آثار پیش‌بینی شده با آثار واقعی مورد ارزیابی قرار می‌دهند.

مطالعات رفتاری نیازمند یکی از سنجه‌های زیر است: نماگرها، برگه‌های امتیازدهی، استانداردهای فرآیند یا چک‌لیست‌ها. با استفاده از روش‌شناسی‌های بعدی، چند اداره حسابرسی مستقل، گزارش‌هایی راجع به کیفیت مقرراتگذاری تهیه کرده‌اند. نظرسنجی‌ها، عموماً از مطالعات معطوف به گذشته تأثیرات رفتاری و نیز مطالعات دقت استفاده کردند. داده‌های واقعی برای تعیین یک سامانه بودجه‌ای سالم (مقرراتگذاری) ضروری هستند. بجز معدود مطالعات انجام شده در آمریکا (OTA، ۱۹۹۵ و «هزینه‌های کاهش و کنترل آلودگی»^۱ توسط دفتر سرشماری آمریکا)^۲، مطالعات دقت در بین دولت‌ها متداول نیستند.

بخش‌های زیر به معرفی و آزمون ابزارهای مورد استفاده در مطالعات رفتاری می‌پردازند.

1. Pollution Abatement and Control Expenditures
2. www.census.gov/econ/overview/mu1100.html

مجموعه‌ای از نماگرها

تنها یک مورد استفاده از مجموعه‌ای منسجم از نماگرهای ساده کیفیت مقرراتگذاری وجود دارد. هر ساله در استرالیا، اداره‌ها و سازمان‌ها ملزم به جمع‌آوری مجموعه‌ای از نماگرهای عملکرد مقرراتگذاری (RPI)^۱ می‌باشند. اداره کسب‌وکار کوچک (OSB)^۲، ۹ نماگر عملکرد مقرراتگذاری (RPI) را با الهام از اهداف ششگانه سیاست مقرراتگذاری توسعه داد. ارتباط روشن بین آنچه کشور از سامانه مرور کلی مقرراتگذاری (اهداف ششگانه) و نماگرها انتظار دارد، عنصری از قدرتمندی این رویکرد است. نماگرهای استرالیایی سرشار از اطلاعاتند، به‌آسانی فهم می‌شوند و تحت پایش دولت هستند. بنابراین، اساساً نماگرها درون اصلاح مقرراتگذاری جای می‌گیرند. با این حال، اخیراً نشریه‌ای به این نتیجه بدبینانه رسید که «نماگرها به دلیل بی‌توجهی به سنجه‌های خروجی و تأثیرات، پوشش دامنه محدودی از مقررات و ناتوانی در ترکیب کردن نماگرها با سامانه‌های مدیریت عملکرد اداره‌ها، دارای ارزش محدودی هستند» (کارول، ۲۰۰۸: ۲).

برگه‌های امتیاز

برگه‌های امتیاز، ابزارهایی هستند که در سطح گسترده برای ارزیابی کیفیت ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری استفاده می‌شوند. برگه‌های امتیاز، از مجموعه سؤالات بله/خیر تشکیل شده‌اند که سنجه‌های ساده‌ای را به وجود می‌آورند. یکی از ویژگی‌های این سنجه‌ها این است که می‌توان به آنها وزن داد و در یک نماگر ترکیبی کل جمع می‌شوند. این ویژگی، برگه‌های امتیاز را از چک‌لیست‌ها متمایز می‌کند. چک‌لیست‌ها معمولاً یک مجموعه سنجه‌های منفرد هستند که جمع‌پذیر نیستند.

آمریکا نمونه جالبی از برگه‌های امتیاز با هدف ارزیابی پسینی ارائه می‌دهد. ابزار رتبه‌بندی ارزیابی برنامه (PART)^۳ «ابزاری تشخیصی به‌منظور ارائه رویکردی سازگار برای ارزیابی برنامه‌های دولت فدرال به‌عنوان بخشی از فرآیند تهیه بودجه قوه مجریه» می‌باشند (GAO, 2004: 2-3). این ابزار، اندازه‌گیری عملکرد دفتر مدیریت و بودجه (OMB)^۴ را قاعده‌مند می‌کند. هرچند PART ابزاری برای ارزیابی گسترده طرح‌های دولت است که می‌تواند برنامه‌های هزینه‌ها، مقرراتگذاری و یا ترکیبی از هر دو باشد، پرسش‌های آن در مورد برنامه‌های مقرراتگذاری واقعاً دقیق است. پایش توسط OMB صورت می‌گیرد و پرسش‌ها «در قالب بله/خیر تنظیم شده‌اند و

1. Regulatory Performance Indicators
2. Office of Small Business
3. Program Assessment Rating Tool
4. Office of Management and Budget

نیازمند توضیح مختصر کاربرد درباره پاسخ داده شده می‌باشند، به انضمام هرگونه مدرکی که مربوط به اثبات پاسخ باشد». پاسخ‌ها باید مبتنی بر شواهد بوده و متکی به گمان‌ها یا کلیات نباشند (OMB, 2002: 2). بنابراین، این نماگرهای عملکردی، مقوله‌بندی و به‌صورت عینی طراحی شدند. آنها «رویکرد سازگاری را برای رتبه‌بندی برنامه‌های فدرال» ارائه کردند و توجه خاصی را معطوف به نتایج فردی برنامه نموده‌اند (GAO, 2004: 9). درواقع، رهنمود اصلی رتبه‌فعالیت‌ها این است که برنامه‌های مقرراتگذاری مناسب‌اند و هنگامی که دلیل روشنی برای کارآمدی ارائه می‌کنند و قادرند تا منافع جامعه را بیشینه کنند، سزاوار تأمین منابع مالی‌اند.

برگه‌های امتیاز در بین ذینفعان نیز متداول‌اند. اتاق بازرگانی بریتانیا (BCC)^۱ (۲۰۰۴)، اطلاعاتی درمورد سنجه‌های خروجی ساده را جمع‌آوری می‌کند، از قبیل درصدهایی از ارزیابی تأثیرات قوانین که خلاصه‌ای از مشاوره‌ها را ارائه می‌کنند؛ توضیح می‌دهد که چگونه مقرراتگذاری پیشنهادی در واکنش به مشاوره‌ها تغییر می‌کند؛ همچنین گزینه‌های عدم مقرراتگذاری را در نظر می‌گیرد، شامل بندهایی از قوانین موقتی، تعیین میزان هزینه‌ها بر کسب‌وکار، محیط زیست، شهروندان و دولت؛ تعیین میزان منافع برای کسب‌وکار، محیط زیست، شهروندان و دولت؛ تعیین میزان سودهای خالص و گزارش‌دهی سنجه‌های هزینه‌های رعایت قانون برای بنگاه‌های کوچک و متوسط. برگه‌های امتیاز علاوه بر دولت در دانشگاه‌ها (سیکوت و همکاران، ۲۰۰۷؛ هان و همکاران، ۲۰۰۰؛ هان، مالیک و دودلی، ۲۰۰۴؛ لی و کریک پاتریک، ۲۰۰۴) و اتاق‌های فکر (ویبرت، ۲۰۰۵؛ JEEP، ۲۰۰۴) نیز استفاده می‌شوند.

استانداردهای فرآیند مقرراتگذاری و چکلیست‌ها

درحال حاضر دبیرخانه انجمن خزانه‌داری (TSB, 1996) در کانادا مسئول تضمین تطبیق با استانداردهای مدیریت فرآیند مقرراتگذاری دولت فدرال است. این استانداردها، چکلیست‌هایی را برای هر مرحله از فرآیند مقررات ارائه می‌کنند. به‌ویژه فرآیند تضمین کیفیت با خود-ارزیابی منظم داخلی از عملکرد و رعایت سیاست پایان می‌یابد. کانادا، به‌تازگی یک مدل رسمی برپایه مجموعه سؤالات ارائه کرده که انواع گسترده تأثیرات را در سراسر دولت فدرال پوشش می‌دهد. مقرراتگذاران باید در مراحل اولیه به این سؤالات پاسخ دهند. تحلیلگران TBS همچنین پرسشنامه را تهیه کردند و به دنبال توافق بین وزارتخانه و TBS هستند. آژانس و TBS در مورد تعیین اولویت به‌نحو مشترک اعلام نظر می‌کنند.

سوئد و هلند چندین سال است که چکلیست‌ها را برای اعمال نظارت بر کیفیت ارزیابی تأثیرات

1. British Chambers of Commerce

مقرراتگذاری به‌کار برده‌اند که توسط وزارتخانه تولید شده‌اند و رعایت استانداردهای فرآیند مقرراتگذاری را پایش می‌کنند. سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی در حضور طرف‌های کاری خود مورد بحث قرار داد و برای تصویب کشورهای عضو، یک چکلیست را که برگرفته از استانداردهای کیفیت مقرراتگذاری سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی بود، پیشنهاد کرد.

بازبینی توسط هیئت‌های حسابرسی، ناظران داخلی و ارزیابی‌های خارجی

بازبینی برنامه‌های ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری و طرح‌های ابتکاری کاهش بار مالی توسط دادگاه‌های حساب‌رسان رویه‌ای متداول است. هدف اصلی از این مطالعات پی بردن به این موضوع است که تا چه اندازه الزامات اداری به‌کار برده شده در فرآیند شکل‌گیری قانون بر شیوه تصمیمات گرفته شده تأثیر دارند. در ایالات متحده، با استفاده از روش‌های مختلف، دفتر پاسخگویی دولت (GAO) بارها و بارها گزارش‌هایی را درخصوص کارآیی مقررات و ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری در زمینه حسابرسی عمومی فعالیت‌های قوه مجریه تهیه کرده است (برای نمونه به گزارش سال ۲۰۰۰ در مورد الزامات تحلیلی در فرآیند قانونگذاری GAO، ۲۰۰۰ نگاه کنید).

در انگلستان، بعد از سال ۲۰۰۱ نقش دفتر حسابرسی ملی (NAO) در فرآیند تضمین کیفیت پررنگ‌تر شد. در آن سال، NAO (۲۰۰۱) گزارشی را درخصوص رویه خوب ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری ارائه کرد، برخی درس‌ها را به‌واسطه مرور نمونه‌ای ۲۳‌تایی از ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری به‌دست آورد. NAO همچنین کیفیت راهنمایی‌های ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری را ارزیابی کرد. یکی از ویژگی‌های جالب کاری که توسط NAO صورت گرفته این است که وظیفه تجزیه و تحلیل ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری خاص به‌همراه مصاحبه‌های نیمه‌ساختارمند درون وزارتخانه‌ها و اجرای مقرراتگذاری بهتر را برعهده دارد. در سال ۲۰۰۸، در انگلستان، NAO همچنین به کمیته تحقیق مجلس عوام انگلستان راجع به مقرراتگذاری بهتر و برنامه کاهش بار [مقررات]، به اشتراک‌گذاری داده‌های پیش‌زمینه و ارائه آخرین مقالات پیشرفته به کارپردازان مجلس کمک کرده است (کمیته اصلاح مقرراتگذاری مجلس عوام انگلستان، ۲۰۰۸).

در کانادا، حسابرس کل (۲۰۰۰) پیشنهادهایی را برای افزایش کیفیت مقرراتگذاری درخصوص مقررات بهداشت و ایمنی تدوین کرده است، اما نماگری برای اندازه‌گیری آن پیشنهاد نکرد. با اینکه کانادا و سایر کشورها از مرورهای خارجی برای پیشنهاد دادن نماگرها استفاده نمی‌کنند، این تمرین‌ها، استانداردها و چکلیست‌هایی را فراهم می‌کند. به‌طور معمول، آنچه گفته شد، پیشنهادهایی برای تغییر رهنمودها، بهبود آموزش و افزایش کیفیت منابع اختصاص یافته به برنامه‌های کیفیت

مقرراتگذاری هستند.

در سال ۲۰۰۶، کمیسیون اروپا گروه هیئت ارزیابی تأثیرات را برای ارائه گزارش مستقیم به رئیس، خوزه مانوئل باروسو، تشکیل داد. هیئت شامل معاون دبیرکل کمیسیون و چهار مدیر از معاونت کل امور اقتصادی و مالی، سرمایه‌گذاری و صنعت، اشتغال و امور اجتماعی و محیط زیست بود. این هیئت کیفیت ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری وضع شده توسط کمیسیون را بررسی می‌کند. این هیئت می‌تواند نظرات منفی بدهد و تجزیه و تحلیل‌های بیشتر را مطالبه کند. هیئت ارزیابی تأثیرات تحت ریاست معاون دبیرکل کمیسیون اروپا است؛ بدینسان ارتباطی بین سازوکارهای کنترل که از طریق Sec Gen و IAB جریان می‌یابد ایجاد می‌کند.^۱ عملکرد هیئت ارزیابی تأثیرات اخیراً با برخی نماگرهای توصیفی در گزارش‌های سالیانه هیئت که توسط خود کمیسیون ایجاد شده‌اند، ارزیابی داخلی می‌شود (هیئت ارزیابی تأثیرات، ۲۰۰۸).

کمیسیون اروپایی برنامه ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری خود را نیز ارزیابی بیرونی می‌کند. این مطالعه توسط مؤسسه «شراکت ارزشیابی»^۲ انجام می‌شود، که یک شرکت مشاوره‌ای مستقر در لندن است. شیوه ارزیابی سه‌لایه است که شامل طراحی نهادی و گسترده پیاده‌سازی (فرآیند و روش‌شناسی، ساختار پشتیبانی و مرور اصلی)، خروجی و تأثیرات بر فرآیند سیاستگذاری است. روش‌شناسی، شامل تجزیه و تحلیل برحسب فرآیند IA و در سطح یک IA است. برای به دست آوردن اطلاعاتی در مورد فرآیند IA، «شراکت ارزشیابی» نظرسنجی‌هایی هم با ذینفعان و مقرراتگذاران انجام داد و وظیفه تحقیقات در مورد اسناد را با درخواست ویژه اطلاعات اضافی راجع به رهنمودها، اسناد سیاستگذاری و گزارش‌های خارجی کامل کرد. تجزیه و تحلیل در مورد تک IA ها در سه مرحله انجام شد. اول، صدوپنجاه IA شناسایی، انتخاب و غربال شد. دوم، تجزیه و تحلیل عمیق‌تر درخصوص بیست IA انجام شد. این موجب شناسایی شش تحلیل موردکاوی در مرحله آخر شد که از طریق مصاحبه با کارشناسان در جهت درک میزان تأثیر IA در فرآیند سیاستگذاری، حمایت می‌شد.

نظرسنجی‌ها

دولت‌ها از دو نوع نظرسنجی استفاده می‌کنند: نظرسنجی‌های کسب‌وکار در مورد هزینه‌های مقرراتگذاری و نظرسنجی از مقرراتگذاران در مورد تأثیرات برنامه‌های ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری. ایالات متحده، نمونه‌ای از نظرسنجی کسب‌وکار را ارائه کرده که تأثیرات تراکمی

1. http://ec.europa.eu/governance/impact/iab_en.html

2. Evaluation Partnership

مقرراتگذاری محیط زیستی را اندازه‌گیری می‌کند؛ یعنی نظرسنجی از هزینه‌ها و مخارج صرف شده برای کاهش آلودگی (PACE)^۱. در این نظرسنجی داده‌هایی در مورد کاهش و پیشگیری از آلودگی هوا، هزینه‌های سرمایه‌ای و هزینه‌های عملیاتی برای هوا، آب، پسماندها گردآوری شده است. این نظرسنجی همچنین اطلاعاتی در مورد دفع، بازیافت، پاکسازی محل، حفاظت از محل سکونت، پایش محیطی و آزمایش و هزینه‌های اداری و نیز سایر پرداختی‌ها از قبیل مجوزها، حق‌الزحمه‌ها، جریمه‌ها، مجازات‌ها و مجوزهای قابل خرید و فروش جمع‌آوری کرده است.

آزمون داده‌های پنل (مقطعی و سری‌زمانی) کسب‌وکار دانمارک در رابطه با تخمین مجموعه‌ای از هزینه‌های اداری کسب‌وکار در هر بخش مقرراتگذاری است. هدف از آن، انتخاب بخشی از مقرراتگذاری است که ساده‌سازی می‌تواند موجب نتایج کارآتری شود. انتخاب، بر اطلاعات جمع‌آوری شده توسط نظرسنجی‌های کسب‌وکار تکیه دارد که به اصطلاح شرکت‌های الگو شده هستند. مدل براساس یک نمونه تصادفی ۱۰۰۰ تایی از بنگاه‌هاست. از این بنگاه‌ها راجع به مسئله نظرسنجی می‌شود که چگونه حجم مقررات بر مدیریت روزانه یک شرکت تأثیر می‌گذارد و کمی‌سازی کل بار اداری را فراهم می‌کند. همچنین نمونه‌ای منتخب براساس بخش‌های کسب‌وکار و اندازه بنگاه در نظر می‌گیرد. در نظرسنجی‌های کسب‌وکارهای بلژیک، بار به وجود آمده از مقرراتگذاری‌های موجود مشخص می‌شود. به‌تازگی، در اروپا بیشتر کشورهای عضو اتحادیه اروپا (EU) و نروژ، مدل هزینه استاندارد را برای اندازه‌گیری هزینه‌های اداری تصویب کرده‌اند. این مدل، اغلب براساس مصاحبه‌های انجام شده توسط مشاوران با چند بنگاه معمولی در هر بخش است و بنابراین، براساس نظرسنجی از نمونه‌های منتخب نیست. با این حال، در برخی موارد، نظرسنجی‌های کسب‌وکار برای پاسخ به این پرسش صورت می‌گیرند که آیا بنگاه‌ها کاهش در هزینه‌های اداری را احساس کرده‌اند یا خیر (NAO, 2007).

دقت نظرسنجی به کیفیت ذاتی پرسشنامه‌ها و وجود سازوکاری که اعتبار اطلاعات ارائه شده توسط کسب‌وکارها را تأیید کند، وابسته است. با این حال، روش‌های نظرسنجی پیشینی، ایرادهایی نیز دارد؛ نخست، آنها اغلب بر داده‌های ذهنی جمع‌آوری شده از یک طرف نوعی تحت مقرراتگذار متکی هستند؛ یعنی صاحبان کسب‌وکار. کسب‌وکارها به تخمین بیش از حد هزینه‌های مقرراتگذاری تمایل دارند و بنابراین، سازوکارهای محدودی برای تأیید ادعاهایشان (پیشینی) وجود خواهد داشت. بنابراین، جهت‌گیری مقرراتگذاری می‌تواند بروندهای نظرسنجی را تحت تأثیر قرار دهد، به‌ویژه هنگامی که این جهت‌گیری قابلیت زیادی به سمت زیاد شدن دارد؛ به این دلیل که

1. <http://www.census.gov/mcd/pace.htm>

بروندادهای پیش‌بینی شده بجای بروندادهای مشاهده شده ارزیابی می‌شود. در غیاب ارزیابی پسینی، بروندادهای پیش‌بینی شده برای اصلاح جهت‌گیری نمی‌توانند در برابر بروندادهای مشاهده شده تصدیق و تأیید شوند. دوم، تجربه نشان می‌دهد که در اغلب موارد، داده‌های نظرسنجی قابل مقایسه (و مرتبط) با سایر تحقیقات یا منابعی که از روش‌های مختلف استفاده کردند، وجود ندارد (SQW، 2005). البته این امر مفید خواهد بود؛ چراکه منابع مختلف جهت‌گیری را در نظر می‌گیرد.

به نظرسنجی‌های مقرراتگذاران در کانادا بازگردیم. مصاحبه با نمونه‌ای از مقرراتگذاران، میزان تغییر درک آنها از سودمندی ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری را اندازه‌گیری می‌کند (در بستر یک ارزیابی بیرونی نظام‌مند از ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری، شرکت گروه همفکری مقرراتگذاری Inc و گروه Delphi، 2000: 48-50). تجربه کانادا نشان می‌دهد که چگونه می‌توان مصاحبه‌های ساختارمند را به شکل مفیدی برای بررسی درون حکومت بجای برون حکومت به کار برد. قابلیت اعتماد به این نماگرها با تکرار نظرسنجی‌ها در طول زمان افزایش خواهد یافت.

بودجه‌های مقرراتگذاری، بار اداری و دستورکارها

بودجه مقرراتگذاری، سندی حاوی تعیین سقف یا اهداف هزینه‌های مقرراتگذاری است که باید در برنامه‌های گوناگون مقرراتگذاری یا بخش‌های سازمانی رعایت شوند. این سند، ابزاری است که رشد هزینه‌های مقرراتگذاری را پایش می‌کند. به‌طور کلی، بودجه مقرراتگذاری به شکل گزارشی به پارلمان ارائه می‌شود، تا میزان پاسخگویی افزایش یابد.

تجربه بین‌المللی نشان می‌دهد که دو رویکرد متفاوت در مورد بودجه‌های مقرراتگذاری وجود دارد. رویکرد کلی‌نگر، تمامی هزینه‌های مقرراتگذاری را توضیح داده و آنها را با منافع مقرراتگذاری مقایسه می‌کند. در عوض رویکرد حداقلی بر روی یک مؤلفه جزئی از هزینه‌های مقرراتی کل، مانند هزینه‌های رعایت قانون یا هزینه‌های اداری، تمرکز دارد.

آمریکا از رویکرد نخست پیروی می‌کند؛ چندین کشور اروپایی (مثل هلند، بلژیک، سوئد، انگلستان، دانمارک) از رویکرد دوم پیروی می‌کنند، که کل هزینه بار اداری را برآورد می‌کنند. با این حال، در آمریکا هیچگاه بودجه مقرراتگذاری بین‌دولتی تمام عیاری اتخاذ نشده است. اما، دفتر اطلاعات و امور مقرراتگذاری (OIRA) - در دفتر مدیریت و بودجه کاخ سفید (OMB)^۱ - ملزم به ارزیابی منافع و هزینه‌های برنامه‌های مقرراتگذاری موجود فدرال و توصیه برای مقرراتگذاری‌های خاص برای اصلاح یا لغو است. کنگره سالیانه گزارشی را توسط OIRA-OMB در مورد نتایج ارزیابی تأثیرات

۱. اداره‌ای برای مدیریت و کنترل بودجه‌ها که مأمور کمک به رئیس‌جمهور آمریکا در نظارت و هماهنگی تهیه بودجه فدرال، تهیه وسایل و مدیریت مالی وزارتخانه‌ها و اطلاعات و سیاست‌های مقرراتی است.

مقرراتگذاری همراه با برآورد کل هزینه‌ها و منافع مقرراتگذاری سالیانه - به صورت کلی، برحسب نهاد و برنامه و برحسب قوانین مهم - دریافت می‌کند. چندین نماگر ملاحظه می‌شوند؛ یکی از این نماگرها، مجموع هزینه‌ها و منافع مقرراتگذاری در یک سال است که از طریق ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری محاسبه شده‌اند. این گزارش، نتایج ده سال گذشته را با ارائه برآوردی از کل تأثیرات مقررات در طول دهه، جمع‌بندی می‌کند. نماگر دیگر، تأثیرات کلی مقررات بر بخش عمومی است.

اما نماگرهای OMB به‌سادگی با استفاده از ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری گردآوری شده‌اند. با سنجش هزینه‌ها و منافع استخراجی از ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری نمی‌توان به‌عنوان سنجش‌های تأثیرات واقعی مقرراتگذاری برخورد کرد. پیش از اینکه مقرراتگذاری در کتاب قانون ثبت شود، ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری تدوین و اجرا می‌شوند. در نتیجه، هزینه‌ها و منافع موجود در یک ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری برآوردی هستند. هزینه‌ها و منافع واقعی را تنها زمانی می‌توان اندازه‌گیری کرد که مقررات اجرا شده باشد. متون موجود در مورد صحت برآورد هزینه‌ها نشان می‌دهند که اختلاف بین هزینه برآورد شده در ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری و هزینه واقعی (که تنها زمانی قابل اندازه‌گیری است که موضوع قانون ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری اجرا شده باشد) می‌تواند تفاوت برجسته‌ای داشته باشد (هارینگتون و همکاران، ۲۰۰۰). همان‌گونه که پارکر (۲۰۰۳) می‌گوید (۱۳۶۷) استدلال می‌کند، ابهام در میزان خطای برآوردهای پیش‌بینی شده با هزینه‌ها و منافع واقعی مقرراتگذاری، شبیه میزان ابهام بین حدس قبل از بازی و امتیاز واقعی کسب شده از بازی است (همچنین، ر. ک.: مک‌گریتی و روتنبرگ ۲۰۰۲).

انگلستان تنها کشوری در اروپاست که تا آنجا پیش رفته است که در بستر ساختار سه یا پنج‌ساله بودجه، سقفی را برای هزینه سالیانه (برای بخش خصوصی) مقررات جدید پیشنهاد کرده است (BERR, 2008a, 2009b). ابتکار عمل انگلستان از پشتیبانی نخست‌وزیری برخوردار است و به صورت عملیاتی توسط اداره کسب‌وکار، سرمایه‌گذاری و اصلاح مقررات اجرا شده است (BERR)^۱ بودجه پیشنهادی به‌طور عمودی کار می‌کند (از طریق دیپارتمان) اما برای مسائلی مانند بهره‌وری انرژی به‌طور افقی اعمال خواهد شد. محافظه‌کاران متعهد شدند که اگر بعد از سال ۲۰۰۵ در دولت حضور داشته باشند، محدودیت سالیانه‌ای بر هزینه‌های مقرراتگذاری برحسب هر دیپارتمان وضع خواهند کرد - و اینکه «این محدودیت به‌طور سالیانه کاهش خواهد یافت تا مقرراتگذاری افراطی مهار شود» (حزب محافظه‌کار، فعالیت مقررات‌زدایی، ۲۰۰۵، ص ۱). بنابراین، تقریباً این روند از سوی هر دو حزب حمایت شده است. چندین کشور عضو اتحادیه اروپا و

1. Renamed Department for Business, Innovation and Skills (BIS) in 2009.

کمیسیون اروپا اهداف چندساله‌ای را برای کاهش بار اداری دارند. هلند یک دور کاهش ۲۵ درصدی را به انجام رساند و در حال حاضر کاهش ۲۵ درصدی دیگری را شروع کرده است.

چنان‌که گفته شد، چند کشور اروپایی از یک نوع بودجه مقرراتگذاری براساس رویکرد هزینه‌های اداری پیروی می‌کنند. این رویکرد براساس مفهوم بار اداری شکل گرفته است. جالب است، چندین کشور عضو اتحادیه اروپا و اتحادیه اروپا هدف سیاسی یکسانی را تثبیت کرده‌اند که کاهش ۲۵ درصدی بار اداری در یک دوره زمانی خاص است. این راهبرد برای کاهش بار اداری، موجودی مقرراتگذاری موجود و نیز جریان مقرراتگذاری جدید را هدف قرار داده است. در هر دو مورد دولت‌های اروپایی ابزار خاصی را مورد استفاده قرار می‌دهند، که «مدل هزینه استاندارد» (SCM) نامیده می‌شود. این سامانه حسابداری در هلند ایجاد شده است و سپس سایر کشورهای اروپایی آن را اقتباس کرده‌اند.

مدل هزینه استاندارد (SCM) هلندی هزینه‌های اداری را به شکل کمی درآورده و آنها را براساس سازمان‌ها و منشأ مقرراتگذاری تقسیم می‌کند (دستورالعمل اتحادیه اروپا، مقررات اتحادیه اروپا و مقررات ملی). در مورد ارزیابی پیشینی، مدل هزینه استاندارد (SCM) میزان هزینه‌های اداری را در هر گزینه مقرراتگذاری کمی می‌کند و کمترین بار ممکن را نشان می‌دهد. اندازه‌گیری مقررات موجود براساس «اندازه‌گیری پایه صفر» است، که فهرستی از تمام اطلاعات در مورد وظایف و فعالیت‌های اداری است که براساس وزارتخانه مسئول گروه‌بندی شده‌اند. مدل هزینه استاندارد (SCM) به دولت هلند اجازه می‌دهد تا سازمان‌ها را به‌خاطر رعایت سقف بار اداری تشویق کند. به‌عنوان مثال، در هلند سقف‌ها «برای تمام سازمان‌ها به‌عنوان یک جزء ثابت بودجه و سامانه پاسخگویی ایجاد شده است» (ACTAL، 2003:7).

روش‌شناسی کمی کردن بار اداری که در یک مقرراتگذاری وجود دارد در تمام کشورهای کمی این رویکرد را اقتباس کرده‌اند، متداول است. در اینجا دو مرحله وجود دارد. در مرحله اول، هزینه‌های مربوط به هر اقدام اداری کمی می‌شوند. آنها از سه متغیر تشکیل شده‌اند: هزینه اقدام، تعداد دفعاتی که بنگاه باید اطلاعات خاصی را در یک سال ارائه کند (که «فراوانی» نامیده می‌شود) و تعداد کسب‌وکارهایی که تحت تأثیر مقررات قرار می‌گیرند. هزینه یک اقدام از طریق هزینه کار ساعتی و زمان صرف شده برای تعهد اطلاعاتی خاص در هر مقررات داده می‌شود. زمان را می‌توان از طریق نظرسنجی‌های کسب‌وکار یا از طریق شبیه‌سازی یک اقدام اداری که از یک بنگاه نمونه بابت رعایت مفاد مقررات گرفته شده است، برآورد کرد. (اداره بار قانونگذاری، ۲۰۰۳؛ ۲۱-۲۲).

تجربه کشورهای اروپایی از مدل هزینه استاندارد (SCM)، رویکرد جالبی را برای کل سنج‌های بار اداری فراهم می‌کند. برنامه هلندی کاهش ۲۵ درصدی بار اداری در سال ۲۰۰۷،

توسط بانک جهانی و سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی مثبت ارزیابی شده است (گروه بانک جهانی ۲۰۰۷؛ سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی، ۲۰۰۷). گفته می‌شود، برحسب ارتباط‌پذیری، سنجه‌هایی از قبیل کل بار اداری که با، به‌عنوان مثال، مقرراتگذاری حمل‌ونقل ایجاد شد امتیاز خوبی می‌گیرد و به‌آسانی به اهداف پیوند می‌خورد. با این حال مدل هزینه استاندارد دارای برخی محدودیت‌ها می‌باشد.

نخست، این مدل براساس فرضیات غیرواقعی درمورد رعایت کامل الزامات اداری است؛ دوم، برآوردهای نقطه‌ای اغلب اطلاعات کمتری نسبت به دامنه‌های احتمال خود دارند؛ سوم و مهمتر از سایر موارد، بار اداری تنها بخشی از هزینه‌های مستقیم‌اند. بخش مهم دیگر، هزینه رعایت قانون است. ریسک در اینجا تمرکز کردن بر مباحثه عمومی در دامنه محدودی از هزینه‌های مقرراتگذاری است. چهارم، ریسک سیاسی، تمایل اصلاح مقرراتگذاری به‌سوی تنها یک ذینفع - یعنی بنگاه - است. جالب است که برخی از کشورهای اروپایی و کمیسیون اروپایی قصد خود بر توجه به بار تأثیرگذار بر هر دو شهروندان و بنگاه‌ها را نشان داده‌اند.

با پیوند بین بودجه‌ها و دستورکارهای مقرراتگذاری بحث را جمع‌بندی می‌کنیم. از بودجه‌های جامع، شامل منافع، می‌توان برای پشتیبانی از یک بحث علنی پارلمانی سالیانه درباره دستور کار مقرراتگذاری دولت، استفاده کرد (دارن، ۲۰۰۷). جالب است که دارن نشان می‌دهد چگونه کانادا از مدت‌ها قبل توانسته است فرآیندهای جنینی و منابع اطلاعاتی نهفته را با یکدیگر ترکیب کند تا یک دستور کار مقرراتگذاری سالیانه تولید شود. مزیت دستور کار مقرراتگذاری این است که هر کسی می‌تواند به‌صورت خلاصه‌وار تمامی اولویت‌ها، هزینه‌ها و منافع مقرراتگذاری را ببیند. حضور تمام گزینه‌های مهم مقرراتگذاری در یک سند - دلایل دارن^۱ - انتخاب گزینه‌های مهم، تخصیص منابع و راهکار به بده - بستان‌ها بین اهداف یکسان مطلوب را تسهیل خواهد کرد.

به‌تازگی دولت استرالیا، در سراسر حوزه اختیاراتش، تمرین ترازیبی عملکرد برای مقرراتگذاری کسب‌وکار راه‌اندازی کرده است. ایده اصلی پشتیبانی از این فعالیت سنجشی این است که از طریق ترازیبی هزینه‌های رعایت مقررات، می‌توان مقررات غیرضروری را شناسایی کرده و سایر طرح‌های ابتکاری اصلاح مقرراتگذاری را تکمیل کرد. هزینه‌های رعایت قانون در سه گروه مربوط به فعالیت‌های کسب‌وکار طبقه‌بندی شده‌اند: ایجاد و شروع یک کسب‌وکار، محیط کسب‌وکار، کسب‌وکارهای بین‌ایالتی. پروژه محدود به نماگرهایی برای هزینه‌های رعایت قانون نیست. این پروژه، کیفیت و کمیت مقررات را در طی زمان پوشش می‌دهد. بنابراین، نماگرهای موجودی

مقررات تکمیل شده و در یک چارچوب سنجش گسترده‌تر ادغام می‌شوند تا پیشرفت و عملکرد و نیز طراحی مقرراتگذاری اداری و اجرایی به دست آید.

تعداد کشورهایایی که طرح‌های ابتکاری سنجشی^۱ دارند در حال افزایش است. سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی (۲۰۰۳: ۱۰) ۹ دولت عضو را با برخی تجربیات در ارزیابی خروجی ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری فهرست‌بندی کرد. علاوه بر این، در سال ۲۰۰۴، یک پرسشنامه سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی ویژه «ارزیابی ابزارها و نهادهای مقرراتگذاری پسینی» برای مدیران بین‌المللی و متخصصان مقرراتگذاری بهتر ارسال شد. نتایج این پرسشنامه خود - ارزیاب جالب‌اند: ۸ عضو از ۲۲ عضو سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی یک سیاست/ راهبرد روشن و رایج درخصوص ارزیابی ابزارها و نهادهای مقرراتگذاری پسینی دارند؛ ۳ عضو از ۲۲ عضو گزارش دادند که این سیاست/ راهبرد در مرحله آماده‌سازی است.

اما یک واقعیت شگفت‌آور این است که حتی کشورهای اروپایی دارای اطلاعات که قادرند به‌طور بالقوه به سامانه نماگرها روی آورند (مجموعه‌ای از سنج‌های طبقه‌بندی شده برحسب اهداف، منبع داده‌ها و روش‌شناسی خود، در مقایسه با استفاده از یک هدف واحد)، از این پتانسیل آگاه نیستند، یا اگر آگاهند، فعالیتی را در راستای این موضوع آغاز نکرده‌اند. مدرکی راجع به استفاده از سنج‌های کل وجود ندارد. حتی در بین ساده‌ترین شاخص‌ها، مدت زمان و میزان هزینه‌های رعایت مقررات ورود (دیناکف و همکاران، ۲۰۰۱)، در حال حاضر استفاده نمی‌شود (به‌استثنای بلژیک). به‌عبارت دیگر، در میان دولت‌های غربی، شواهدی از عدم استفاده نظام‌مند از مجموعه داده‌ای که در بخش قبلی بررسی شد، وجود دارد. با این حال، کشورهایی که بر کاهش بار اداری تمرکز کرده‌اند، بر سنج‌های ساده بحث شده به فراوانی در ادبیات موضوع - از قبیل زمان صرف شده سروکار داشتن با درخواست‌های اطلاعاتی و هزینه‌های ساعتی - متکی هستند. با توجه به اینکه بیشتر دولت‌های عضو اتحادیه اروپا مقررات دست‌وپاگیر^۲ را هدفگیری کرده‌اند و اینکه ادبیات موضوع چندین شاخص را بحث کرده‌اند، پتانسیل قابل توجهی برای گفتگوی نزدیکتر بین سیاستگذاران و صاحب‌نظران علوم اجتماعی وجود دارد.

چگونگی استفاده سازمان‌های بین‌المللی از نماگرها

بانک جهانی، سازمان توسعه و همکاری اقتصادی و اتحادیه اروپا، مجموعه‌ها و انواع مختلفی از نماگرهای مقرراتگذاری را طراحی کرده‌اند. هدف و حوزه کاربردشان بسیار گسترده است. بانک

1. Measurement Initiatives

2. red tape

جهانی نماگرهای مقرراتگذاری را برای تشویق سرعت بخشیدن به اصلاح مقرراتگذاری از طریق جمع‌آوری آمار و گزارش‌های مقایسه‌ای، ارزیابی پروژه‌های نوآوری مقرراتگذاری پیشنهاد شده در کشورهای خاص به کار می‌برد و نماگرهای مقرراتگذاری، به همراه نماگرهای دیگر، به تصمیمات اصلی درباره کمک خارجی مساعدت می‌کنند.

سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی نوعاً از نماگرها برای سازمان‌دهی بحث‌های راجع به اصلاح مقرراتگذاری کارگروه‌های خود، استفاده می‌کند. طیف گسترده‌ای از نماگرهای سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی توسط دولت‌های عضو از طریق پرسشنامه‌های منتشر شده در میان این کارگروه‌ها جمع‌آوری می‌شود. بنابراین به یک معنا، هیئت‌های نمایندگی ملی که در این کمیته‌ها حضور دارند - هم تولیدکنندگان و هم استفاده‌کنندگان - از سنج‌های کیفیت مقرراتگذاری هستند.

سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی با مشاهده دشواری ارزیابی تأثیرات سیاست‌های مقرراتگذاری در دنیای واقع، در مطالعه جدیدی اقدام به تقویت رویکرد عملی به نماگرها کرده است. این تقویت از طریق سرمایه‌گذاری روی نماگرهایی صورت گرفته است که روشن می‌کنند آیا کشورها به اجرای رویه‌های خوبی که به‌عنوان اصول مقرراتگذاری خوب سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی شناسایی شدند اقدام کرده‌اند یا خیر (یاکوبزون و همکاران، ۲۰۰۷). برای سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی، پایش تصمیمات در سطح احکام سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی در مورد مقرراتگذاری بهتر، روشی مهم برای استفاده از نماگرها است (سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی، ۱۹۹۵).

مباحثاتی که در کمیته‌های سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی راجع به تجزیه و تحلیل روندهای کلی اصلاحات در نشست‌های ویژه کارشناسی شده در مورد نتایج حاصله از اصلاحات توسط تک‌تک کشورها به دست آمده، متفاوت است. سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی، مسئولیت انجام یک بررسی از ۱۵ عضو قدیمی اتحادیه اروپا را با تأمین مالی و پشتیبانی فکری از کمیسیون اروپا پذیرفت. نماگرها به‌عنوان یک عنصر احتمالی از فرآیند بررسی، مورد توجه قرار گرفته‌اند. اما همچون سایر موارد، هر کشوری شاید با انتشار نماگرها مخالف باشد. قاعده کلی این است که اعضای کارگروه‌ها تصمیم می‌گیرند آیا نماگرها را به تفصیل منتشر کنند یا خیر. چندین گزارش سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی درباره مقرراتگذاری، درصدها را گزارش می‌دهند اما اینکه هزینه هر کشور چقدر است را نمی‌آورند.

در اتحادیه اروپا بحث سیاستگذاری درباره استفاده از نماگرهای مقرراتگذاری با مطالعه IRQ که DEGNTR تأمین مالی کرد آغاز شد (به بخش ۲ نگاه کنید). سپس این مطالعه را کمیسیون در کنفرانسی عمومی، در جلسات سطح بالای گروه مشاوره کمیسیون ارزیابی تأثیرات و در جلسه

مدیران مقرراتگذاری بهتر اتحادیه اروپا به میزبانی دفتر کابینه انگلستان در لندن در مارس ۲۰۰۵ ارائه کرد. گروه سطح بالا از نمایندگان دولت‌های عضو تشکیل شده است. هدفش مشاوره دادن به کمیسیون راجع به انتخاب‌های راهبردی ارزیابی تأثیرات و کمک به پیاده‌سازی ارزیابی تأثیرات در سطح اتحادیه اروپا و دولت‌های عضو است. این کمیسیون مقالاتی را در مورد نماگرها به این هیئت ارسال می‌کند. گروه سطح بالا، همچنین خواسته است تا امکان‌سنجی جمع‌آوری نماگرهای کشور به کشور مورد بررسی قرار گیرد و جمع‌آوری سنجه‌های ساده آغاز شود. این امر در راستای محتوای کمیسیون (۲۰۰۵) بود که برای پیاده‌سازی ارتباطات راجع به مقرراتگذاری بهتر برای رشد و اشتغال در اتحادیه اروپا تلاش می‌کرد، که حاوی مطالبی به شرح زیر در مورد نماگرها است:

«این کمیسیون قصد دارد در این گروه، توسعه مجموعه‌ای منسجم از نماگرهای مشترک را برای پایش پیشرفت به بحث بگذارد؛ چراکه کیفیت محیط مقرراتگذاری را به‌عنوان مبنایی برای ترازیبی در سطح اتحادیه اروپا و دولت‌های عضو آن ملاحظه می‌کند. کمیسیون، دولت‌های عضو را برای اتخاذ چنین نماگرهایی برای تعریف اهداف و اولویت‌های برنامه‌های مقرراتگذاری بهتر سال آینده خود در برنامه‌های ملی لیسبون تشویق خواهد کرد» (کمیسیون اروپا، ۲۰۰۵، ص ۱۰).

با این حال، تاکنون این بحث پیشرفت یکنواختی نداشته است. احساس اصلی این است که برخی از دولت‌ها، اگرچه مخالف برداشتن گامی جهت اختیار کردن شاخص‌هایی مشترک نیستند، اما تمایلی نیز برای این کار ندارند (رادالی، ۲۰۰۷). وضعیت گفته شده درباره تشکیل شورا نیز صادق است که در آن شورای رقابت‌پذیری و کمیته سیاستی اروپا در برخی موارد راجع به نماگرهای مقرراتگذاری بحث می‌کنند، اما بدون اینکه برای پذیرفتن مجموعه‌ای مشترک از سنجه‌هایی که به پیگیری پیشرفت با اصلاح مقررات بپردازد، گامی بردارند.

تا به امروز، مهمترین دستاوردهای در مفاد اتحادیه اروپا، گنجاندن سنجه‌های راه‌اندازی بنگاه‌ها (نماگری که مربوط به اولویت دستور کار لیسبون برای رشد و اشتغال در اروپا) و تصویب اهدافی برای کاهش بار اداری در سطح اتحادیه اروپا و دولت‌های عضو است (جمع‌بندی شورا، ۸-۹ مارس ۲۰۰۷). شورا به شرح زیر با برخی اختارها در مورد تعهدات تک‌تک کشورها موافقت کرده است. به هشدارهای راجع به «نقطه شروع» و «سنت‌ها» توجه داشته باشید:

«بنابراین شورای اروپا توافق کرده است بار اداری - که ناشی از وضع قوانین اروپایی می‌باشد - باید به ۲۵ درصد در سال ۲۰۱۲ کاهش یابد. با توجه به نقطه عزیمت‌ها و سنت‌های متفاوت دولت‌های عضو، شورای اروپایی از اعضا دعوت کرده است اهداف ملی خود برای هدفی مقایسه‌پذیر در عرصه‌های صلاحیت‌دار خود را تا سال ۲۰۰۸ تعیین کنند».

به‌رغم تردید سیاسی، بیانیه‌هایی درباره تمایل به استفاده از نماگرها در سیاست مقرراتگذاری

اتحادیه اروپا فراوان به چشم می‌خورد. طرح چهار رئیس‌جمهور از ژانویه ۲۰۰۴ اعلام کرد که «کمیسیون باید نماگرهایی را برای اندازه‌گیری پیشرفت کیفیت مقرراتگذاری و اصلاحات در سطح اروپا و دولت‌های عضو برای فعال‌سازی از طریق روش‌های هماهنگی مجدد و درخواست ارزیابی‌های تأثیرات پیشنهاد کند». رؤسای جمهور نیز اعلام کردند «اگر چنین نماگرهایی کمی باشند می‌توان پیشرفت‌ها را بهتر اندازه‌گیری کرد». نتایج یک نظرسنجی که در چارچوب پروژه تحقیقاتی Intune (www.intune.it) در سال ۲۰۰۷ بین مدیران مقرراتگذاری بهتر انجام شد نیز حاکی از آن است که، صرفنظر از شعارهای رسمی، تصویب نماگرها به‌عنوان یک اولویت در این جامعه سیاسی احساس نمی‌شود. تنها ۲۰ درصد از پاسخ‌دهندگان، نماگرهای مقرراتگذاری را به‌عنوان یکی از سه اقدام مهم که باید در دستور کار مقرراتگذاری بهتر آینده مشخص شود، انتخاب کردند.

با این حال، استفاده و نه طراحی نماگرها است که نقش محوری در موفقیت آنها برای کمک به فرآیندهای سیاسی دارد. نخست، اگر نماگرها متغیرهایی را در نظر بگیرند که سیاستگذاران امکان دخالت دارند، احتمال بیشتری برای استفاده از آنها وجود دارد؛ چراکه دولت‌ها قادر به کنترل تعداد زیادی از متغیرهای تأثیرگذار بر محیط تجاری و اجتماعی نیستند. دوم، احتمال بیشتری وجود دارد که انواع نماگرهایی که احتمال می‌رود توافق بین همه فعالان سیاسی را جلب کنند، همان‌هایی باشند که مستعد استفاده‌ها و تفسیرهای گوناگون هستند. بنابراین استفاده از نماگرها در سازمان‌های بین‌المللی در جهت ایجاد توازن بین پایش پیشرفت و رعایت قانون از مرکز و توانمند کردن هر کشور به یادگیری با سرعت خاص خود و در ارتباط با اهداف اصلاح مقرراتگذاری آنها است. با توجه به این بده - بستان است که یک وظیفه اصلی نماگرها، فراهم کردن شفافیت برای فرآیندهای اصلاح مقرراتگذاری و فشارآوردن به دولت‌ها برای آشکارسازی ترجیحات خود با تصویب نماگرهای خاص (یا با تصویب نکردن سایر نماگرها) است.

چگونگی استفاده دانشگاهیان از نماگرها

این بخش به مرور مباحث دانشگاهی راجع به کیفیت مقرراتگذاری و حکمرانی می‌پردازد. برپایه کار رادالی و دی فرانچسکو (۲۰۰۷)، جدول ترکیبی ۲، آخرین وضعیت بینش‌های نظری و روش‌شناسی هر نماگر را ارائه می‌کند. با توجه به کمبود فضا و این واقعیت که بسیاری از مدخل‌های جدول، در بخش ۳ بحث شده بودند، درمورد جزئیات مطالعات انجام شده اظهارنظر نمی‌کنیم و تنها به برخی از نکات مهم و رویکردهای کلاسیک اشاره می‌کنیم.

ناک و کوگلر (۲۰۰۲) اظهارنظر مهمی را ابراز کردند مبنی بر اینکه «نماگرهای مختلف حکمرانی

خوب برای اهداف گوناگون مناسب هستند» (ناک و کوگلر، ۲۰۰۲: ۱). برطبق مشاهده این دو نویسنده، دو جنبه اصلی وجود دارد که نماگرهای مختلفی را به وجود می‌آورد: یکی جنبه مرسوم است و به درجه تجمیع اشاره دارد. درواقع، بیشتر ادبیات در مورد نماگرهای حکمرانی یا کیفیت مقرراتگذاری با رویکردهای مختلف به تجمیع سروکار دارند، با این تصور ضمنی (اما اغلب ناقص) که هر چقدر تجمیع بیشتر باشد، سنجه کیفیت بهتر است. ناک و کوگلر هشدار می‌دهند که انتخاب نماگرها بایستی رابطه بده - بستان بین دقت اندازه‌گیری (یک پدیده) و استحکام داشتن نماگرهایی را که بسیار زیاد تجمیع شدند در نظر داشته باشد. جنبه دیگر، درجه شفافیت و درجه تکرارپذیری شاخص‌هاست.

کدیجک و کرمرس (۱۹۹۶) رویکرد اغلب استناد شده (هر چند منسوخ) را برای تجزیه و تحلیل تطبیقی مقرراتگذاری و آثار آن بر بروندهای اقتصاد کلان ارائه می‌کنند. مطالعه آنها براساس تحلیل رگرسیونی بین تعیین‌کننده‌های عملکرد اقتصاد کلان (رشد، بهره‌وری و اشتغال) و شاخص‌های مقرراتگذاری بازار کلی، مقرراتگذاری بازار محصول و مقرراتگذاری بازار کار بود. توجه به این نکته مهم است که این تجزیه و تحلیل فقط با مقرراتگذاری سروکار دارد و سایر عواملی را که قادرند رشد ساختاری یک اقتصاد را افزایش دهند، نادیده می‌گیرد. تجزیه و تحلیل رگرسیونی از طریق تحلیل خوشه‌ای، گروه‌های مختلفی از کشورها را برطبق عملکرد اقتصادی‌شان و شیوه‌های مقرراتگذاری‌شان شناسایی کرد. این نوع تجزیه و تحلیل نشان می‌دهد که جهان‌های متفاوتی از اصلاح مقررات داریم. این یک درمان مفید به رویکرد «یک اندازه مناسب برای همه» هنگام ارائه توصیه‌های سیاستی است. اما، این رویکرد محدودیت‌هایی نیز دارد؛ تمرکز نه بر کیفیت مقرراتگذاری، بلکه بر کمیت آن است. کیفیت تجزیه و تحلیل‌های آماری بر مبنای رگرسیون‌های خام، یکی دیگر از نقاط ضعف آن است. برای روشن ساختن این مطلب، نویسندگان میانگین ساده‌ای از شاخص‌ها را برای ایجاد سنجه‌های ترکیبی اصلی به وجود آوردند. هر چند، این روش، مشکل وزن‌دهی‌های دلخواهانه را به همراه ندارد، اما توجیهی برای اینکه چرا تمام شاخص‌ها باید وزن یکسانی داشته باشند وجود ندارد و در نهایت، داده‌های آنها اندکی قدیمی هستند. اصلاحات مقرراتگذاری، چشم‌انداز مقرراتگذاری برخی از کشورهای عضو اتحادیه اروپا را تغییر داده است.

مقاله جدیدی که توسط جلیلیان و همکاران^۱ (۲۰۰۶) نوشته شده است به تأثیرات مقررات بر اقتصاد کشورهای توسعه‌یافته می‌پردازد. این مطالعه از طریق یک مدل اقتصادسنجی، چگونگی تغییرات کیفیت مقرراتگذاری که بر عملکرد اقتصادی تأثیر می‌گذارد را اندازه‌گیری می‌کند. نویسندگان این مقاله بر دو جنبه از مقاله کافمن و دیگران تکیه دارند: کیفیت مقرراتگذاری و

1. Jalilian et al.

کارآمدی دولت. از لحاظ نظری، آنها بر مفهوم «چارچوب حسابداری رشد تکیه دارند، که در آن رشد اقتصادی به عنوان سنجه عملکرد اقتصادی به کار برده شده است و مقرراتگذاری به عنوان یک نهاده در تابع تولید [کاب- داگلاس]^۱ وارد شده است» (جلیلیان و همکاران، ۲۰۰۶: ۹۱). جلیلیان و همکارانش دو هشدار را در طرح تحقیقی خود تصدیق کردند: ناتوانی «برای به دقت نشان دادن رابطه علت و معلولی» و حل مشکل درون‌زایی به علت نبود داده. به هر حال، نویسندگان، با اطمینان نتیجه‌گیری می‌کنند که کیفیت مقرراتگذاری آثار مثبتی بر رشد اقتصادی کشورهای در حال توسعه داشته است.

چنان‌که پیش‌تر گفته شد، جدول نشان می‌دهد که دانشگاهیان بر روی نماگرهای ترکیبی تکیه دارند که در تلاشند تا کیفیت مقرراتگذاری دنیای واقعی را برحسب رشد اقتصادی در نظر بگیرند. به منظور انجام این کار، اقتصاددانان به فرضیات نظری یا شواهد تجربی تکیه می‌کنند که نشان می‌دهند رابطه علت بین مقرراتگذاری (معمولاً مقرراتگذاری کمتر) و عملکرد اقتصادی بهتر وجود دارد.

به طور کلی، دولت‌ها، دانشگاهیان و سازمان‌های بین‌المللی رویکردهای متفاوتی در استفاده از دانش ناشی از شاخص‌های کیفیت مقرراتگذاری دارند. هرچند با استفاده از روش‌های مطالعاتی متفاوت، دولت‌ها به ارزیابی تلاش‌های خود در مدیریت مقرراتگذاری متعهد هستند. بر این اساس، ارزیابی اساساً (در اندک موارد موجود) یک ارزشیابی از سیاست مقرراتگذاری بهتر و ساده‌سازی یا برنامه‌های ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری است. ما از همه فعالیت‌های ارزشیابی در بین کشورهای در حال توسعه آگاهی نداریم.

صرف‌نظر از مطالعات اندکی که به سفارش دولت هلند در خصوص تأثیرات کاهش بار اداری بر تولید ناخالص داخلی انجام شده است، ما همچنین از همه تلاش‌ها در بین کشورهای غربی و عضو سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی برای اندازه‌گیری تأثیرات نهایی اقتصادی مقرراتگذاری بهتر بر روی رقابت، بهره‌وری و سرانجام تولید ناخالص داخلی و رشد اقتصادی آگاهی نداریم. این شکاف توسط دانشگاهیان و اقتصاددانان پر شده است و سازمان‌های بین‌المللی در پر کردن شکاف بهره‌برداری از دانشی که مروج سنجش در سطح کلان‌تر در بین دولت‌ها است، موفق بوده‌اند. در پیشنهاد ما که سامانه نماگرهای کیفیت مقرراتگذاری است، پیشنهاد می‌شود که دولت‌ها به صورت قاعده‌مندتر از مجموعه نماگرهای برون‌داد اقتصادی که در حال حاضر در بانک جهانی در دسترس است، به منظور تکمیل ارزیابی مطلقاً ضروری خود از برنامه‌های مقرراتگذاری بهتر استفاده کنند.

1. [Cobb-Douglas]

نتیجه‌گیری، نکات اساسی و پیشنهادها

این مقاله، راجع به مجموعه داده‌های مختلف نماگرهای مقرراتگذاری بحث کرده و به نحوه کاربرد آنها پرداخته است. در بخش نتیجه‌گیری، خلاصه‌ای از یافته‌های اصلی، توضیحات اساسی درباره آخرین وضعیت و تدوین پیشنهادهایی که این مقاله را به رویکرد منتخب برای دیگر مقاله همراه آن تبدیل می‌کند، بیان می‌کنیم.

در ابتدای این نتیجه‌گیری، در پاراگراف «الف»، به‌طور کلی ارتباط بین ادبیات موضوعی درباره نماگرهای مقرراتگذاری و شرایط اجتماعی - اقتصادی خاص کشورهای هدف توسط خدمات مشاوره‌ای محیط کسب‌وکار و گروه بانک جهانی را به‌طور کلی نشان می‌دهیم. سپس با نتایجی در مورد فرآیند جمع‌کردن و تدوین پیشنهادهایی راجع به دانش و سیاستگذاری از طریق نگاه به زنجیره بهره‌برداری ممکن از نماگرهای مقرراتگذاری ادامه می‌دهیم. ما سه نوع بهره‌برداری ایدئال را ملاحظه کردیم: نظارت،^۱ پایش^۲ و یادگیری.

الف) هنگامی که با کشورهای در حال توسعه سروکار داریم، از مشکلات گردآوری داده‌ها، صحت سنج‌ها و محدودیت‌های ظرفیت اداری برای جمع‌آوری اطلاعات آگاه هستیم. ظاهراً داده‌های ساده، از قبیل تعداد مقررات به اجرا درآمده توسط یک سازمان، حتی در اکثر کشورهای توسعه یافته، اغلب در دسترس نیستند (cfr. Jacobzone, et al. 2007). الزام وزرا به تهیه فهرستی از مقررات‌شان، نیاز به زمان و اراده سیاسی و دستور بالاترین مقام اجرایی دارد. پروژه‌هایی که در جهت توسعه نماگرها در این کشورها قرار دارند باید عملاً از یک تحلیل در مورد آنچه در این زمینه در دسترس است، آغاز شوند. برای مثال، در مورد قاره بزرگی مانند آفریقا، مرحله اول، شناسایی ۴ تا ۵ کشوری است که شواهد مشهودی مبنی بر اینکه اطلاعات کیفی آنها نسبت به میانگین کشورها بهتر است، وجود دارد. تنها با اطلاع از آنچه در وهله اول در دسترس است، می‌توان پیشنهادهایی را در مورد اینکه داده‌ها چگونه بایستی تولید و جمع‌آوری شوند ارائه کرد. از طرفی، این رویکرد توسط دورن (۲۰۰۷) و رادلی و دی فرانچسکو (۲۰۰۷) در بستری متفاوت با موانع تحلیلی یکسان پیگیری شده است. هر دو مطالعه به کشورهای توسعه‌یافته توجه دارند، اما آنها با رویکرد از بالا به پایین آغاز می‌شوند؛ سنج‌ها و اطلاعاتی که بیشتر در دسترس بوده‌اند (ولو اینکه هنوز به کار برده نشده باشند) و فرآیندهای نهفته‌ای را شناسایی می‌کنند که از طریق آنها امکان استفاده از سنج‌ها توسط سیاستگذاران وجود دارد.

ب) چندین مجموعه داده در دسترس است، که بیشتر بر مبنای سنج‌های ساده تا شاخص‌های

1. Oversight
2. Monitoring

ترکیبی می‌باشند. سازمان‌های بین‌المللی چندین نماگر مقرراتگذاری را تهیه کرده‌اند و سعی دارند تا سنجه‌ها را نیز به فرآیندهای تصمیم‌گیری داخلی خود و فرآیندهای همگرایی مقرراتی در بین کشورها پیوند دهند. نتایج متغیر هستند، به طوری که پیشرفت بیشتر در موضوعات فنی و پیشرفت کمتر در همگرایی دیده می‌شود.

ج) ادغام و پیوستگی سنجه‌های کیفیت مقرراتگذاری با سایر مؤلفه‌های اصلاح ساختاری و حکمرانی به طور کلی اندک است. استثناها عبارتند از: نماگرهای کیفیت مقرراتگذاری بانک جهانی که - با سایر ابعاد حکمرانی خوب ترکیب شده‌اند - و نماگرهای بار اداری و اهداف دستور کار لیسبون اتحادیه اروپا برای رشد و اشتغال. تحلیل‌های آماری نشان می‌دهند که اصلاح مقرراتگذاری با سایر ابعاد حکمرانی همبستگی دارد (اشاره به اینکه این شکل از ادغام ارزش پیگیری را دارد).

د) نظرسنجی از سیاستگذاران اندک است. ما تلاش‌های منظمی را برای سنجش این موضوع نیافتیم که چگونه اصلاح مقررات موجب تغییر نگرش‌ها نسبت به مقرراتگذاری مقرراتگذاران و کارکنان سیاسی می‌شود که قانون را توسعه می‌دهند. با این حال، اگر یکی از جنبه‌های اساسی اصلاح مقرراتگذاری، تغییر نگرش‌ها و رویکردها به مقرراتگذاری است؛ این جنبه را نمی‌توان نادیده گرفت. وضعیت بازی در حوزه نظرسنجی‌های کسب‌وکار بهتر است.

ه) به نظر می‌رسد که تاکنون، بخش عمده پیشرفت، در بخش میانی این فرآیند بوده است که بحث فنی نماگرها است. گام‌های اولیه (برای مثال کیفیت داده‌های مورد استفاده برای محاسبه نماگرها) و استفاده از دانش کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند.

و) با این حال، اگر فرآیندهای استفاده از دانش در همان زمان طراحی نشده‌اند در طراحی نماگرها هیچ نکته‌ای وجود ندارد. همان‌گونه که با مثالی از کمیسیون اروپا و فعالیت‌های آن برای متقاعد کردن دولت‌های عضو اتحادیه اروپا جهت تصویب نماگرها نشان داده شد، گام بسیار مهم، ایجاد تعهد سیاسی برای تصویب مجموعه‌ای از نماگرها است و روشن ساختن اینکه چگونه می‌خواهند مورد استفاده قرار بگیرند.

ز) در این زمینه، تجمیع توسط کسانی بهتر انجام می‌گیرد که اطلاعات و دانش را در جهت اتخاذ تصمیماتی برای اصلاح مقرراتگذاری به کار بسته‌اند. در حال حاضر بازیگران سیاسی با تصویب مجموعه‌ای از نماگرها از بین تعداد زیادی از سنجه‌های نظری در دسترس، انتخاب مهمی را انجام می‌دهند. آنها تعهد به اصلاحات را با گفتن اینکه چگونه و چند بار شاخص‌ها استفاده خواهند شد، نشان می‌دهند. با تصمیم‌گیری در مورد اینکه چگونه یک تجمیع خاص آنها را قادر می‌سازد تا یک بعد از اصلاحات را ردیابی کنند، آنها ترجیحاتشان را آشکار می‌سازند و یک مسیر را از سایر مسیرهای اصلاحات انتخاب می‌کنند. بنابراین انتخاب و تجمیع، سازوکارهایی هستند که

ترجیحات را آشکار می‌سازند. تصور کنید که یک دولت درباره اصلاحات مقرراتگذاری، اهداف اصلی زیر را دنبال می‌کند: نهادینه‌سازی، پیچیدگی اقتصادی، پاسخگویی، ارتباطات و تعامل با ذینفعان. بنابراین تجمیع باید در این چهار جنبه و نه در رابطه با ویژگی‌های فنی مطلق منعکس شود. پس مجموعه‌ای از N نماگر می‌تواند در چهار شاخصی که اطلاعاتی در مورد اهداف مهم ارائه می‌کنند، تقسیم شود و نشان دهند منابع کجا باید متمرکز شوند.

ح) با این بحث به یک نکته مهم نهایی در مورد استفاده از نماگرها می‌رسیم. سه دسته‌بندی برای کاربرد وجود دارد: توسط کمک‌کننده برای ارزیابی پیشینی یک پروژه و در طول اجرا؛ توسط دولت برای ارزیابی اصلاحات و بروندهای آن؛ توسط مجموعه گسترده اجزای دولت‌ها و ذینفعان به‌منظور بالا بردن میزان همگرایی در سازمان‌های چندجانبه و فراملی. علاوه بر این، کاربردهایی ویژه توسط یکی از این سه گروه - اما به‌طور معمول دولت‌ها - در زنجیره‌ای واقع شده‌اند که از نظارت و پایش به سمت یادگیری حرکت می‌کند.

در سمت قطب نظارتی، به نظارت پایش پیشرفت، بیش از تعیین اهداف نیاز داریم. در اصل این یک نوع استفاده از بالا به پایین نماگرها است و موجبات همگرایی را فراهم می‌کند؛ اما ممکن است مانع فرآیندهای یادگیری به شیوه‌های انعطاف‌پذیر و تجربی‌تر شود. همچنین این فرض را در نظر می‌گیرد که تنها یک مجموعه به اشتراک گذاشته شده از اهداف اصلاح مقرراتگذاری وجود دارد و این امر حتی در سامانه‌های سیاسی یکپارچه‌تری مانند اتحادیه اروپا هم مصداق ندارد. در اینجا شکلی از یادگیری وجود دارد، اما درباره یادگیری چگونگی پیروی از اهداف، نه از دست دادن جایگاه، در راهپیمایی مشترک به سمت اهداف مشترک است.

ط) از سوی دیگر، ما به یادگیری آزمایشی [به‌ویژه از طریق سعی و خطا] پی بردیم. در اینجا، کشورهای مختلف، مجموعه‌هایی متفاوت از نماگرها را انتخاب می‌کنند یا آنها را به‌نحو متفاوتی تجمیع می‌کنند تا اولویت‌های اصلاح مقرراتگذاری خود و آزمایش کردن نوآوری‌ها در حکمرانی را بازتاب دهد. کشورها می‌آموزند که خود، سرعت اصلاحات و نیز اهدافشان را تعیین کنند. برای جلوگیری از بیماری «به هر جایی رفتن»، جایی که به هیچ‌وجه پیشرفتی، حتی به شکل یادگیری، وجود ندارد؛ حتی در شیوه یادگیری باید فرآیندی وجود داشته باشد که کشورها تجربیاتشان را به اشتراک بگذارند و از نماگرها برای صحبت درباره نظرات مختلف‌شان استفاده کنند. این رویکرد شفافیت و پاسخگویی را افزایش می‌دهد. این رویکرد بر تسهیل هماهنگی در نهادهایی مانند سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی و اتحادیه اروپا برای ایجاد گفتگوی شواهد - محورتر در مورد اصلاح مقرراتگذاری تکیه دارد.

ی) هیچ‌گونه انتخاب بدیهی بین پایش و یادگیری وجود ندارد. همان‌گونه که از طریق مطالعات

انتشار یافته نشان داده شده است، تحت شرایط خاصی، یادگیری می‌تواند موجب تقویت همگرایی شود. پایش و نظارت دقیق، راه‌های شهودی‌تر پیگیری همگرایی یا حداقل شناسایی اطلاعات مورد نیاز برای تقویت همگرایی هستند. هنگامی که مجموعه باورهای مشترکی در مورد اصلاح مقرراتگذاری وجود دارد، هر دو خیلی خوب عمل می‌کنند - که موجب می‌شود به فرآیندهای به‌کارگیری صحیح دانش بازگردیم. اما دو سازوکار ذاتاً متفاوت‌اند. پایش بر مبنای پیش‌بینی‌پذیری، گزارش‌دهی، و وظایفی که به‌خوبی از پیش مشخص شده، استوار است؛ در حالی که یادگیری ذاتاً محل نظم و قاعده است و امکان دارد موجب شکست در «قابلیت پایش»^۱ شود (سابل ۱۹۹۴). به هر حال، در این بین گزینه‌های مختلفی وجود دارد. این زنجیره از نظارت به یادگیری از طریق سامانه‌های چراغ راهنما، ترازیبی رقابتی، ترازیبی تطبیقی، افشای نام و رسوا کردن، رسوا کردن بدون نام بردن از کشورهای خاص و نماگرهای مختلفی که در درون مجموعه‌ای رایج از رهنمودها قرار دارند، حرکت می‌کند. سازمان‌هایی مانند خدمات مشاوره‌ای محیط سرمایه‌گذاری IC باید با کشورهای هدف خود، قبل از اینکه آنها به طراحی نماگرها توجه کنند، در مورد فرآیند استفاده از دانش صحبت کنند. بسیار ضروری است بحثی شفاف و باورهای مشترک در این‌باره داشته باشیم که نماگرها درباره چه چیزی صحبت می‌کنند و چگونه و توسط چه کسانی استفاده خواهند شد تا طرح‌های ابتکاری مقرراتگذاری بهتر را در مسیرهای درست قرار دهند.

پیوست - مقرراتگذاری بهتر برای برنامه رشد

برنامه مقرراتگذاری بهتر برای رشد (BRG)^۲ در سال ۲۰۰۷ توسط وزارت امور خارجه هلند، سازمان توسعه بین‌المللی انگلستان (DFID) و بخش خدمات مشاوره‌ای فضای سرمایه‌گذاری بانک جهانی (IC) آغاز شد.

هدف مقرراتگذاری بهتر برای رشد، بهبود مقررات و فضای سرمایه‌گذاری در کشورهای درحال توسعه است که موجب تشویق سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، رشد اقتصادی و کاهش فقر می‌شود. برنامه مقرراتگذاری بهتر برای رشد می‌خواهد به این اهداف از طریق زیر برسد: توسعه و انتشار یک راهنمای عملیاتی و کاملاً کاربردی برای نخستین بار، که به کشورهای درحال توسعه کمک خواهد کرد تا برنامه‌های اصلاح مقرراتگذاری کارآمد را طراحی و اجرا کنند.

برنامه مقرراتگذاری بهتر برای رشد به تهیه هشت مقاله سیاستی درباره موضوعات حکمرانی

1. monitorability

2. Better Regulation for Growth

مقرراتگذاری منجر شده است که دربرگیرنده طیف گسترده‌ای است: حکمرانی مقرراتگذاری، پیوندهایی به سیاست رقابتی، نهادهای مقرراتگذاری و ابزارهایی برای نماگرهای کیفیت مقرراتگذاری. این برنامه همچنین مستلزم آماده‌سازی موردکاوی درباره ظرفیت‌های مقرراتگذاری در پنج کشور منتخب آفریقایی است.

وب پورتال www.ifc.org/brg بخشی از برنامه مقرراتگذاری بهتر برای رشد را تشکیل می‌دهد و حاوی اسناد کلیدی، از جمله منابع استخراج شده‌ای است که دربرگیرنده خلاصه جامعی از منابع درباره مدیریت و اصلاح مقرراتگذاری است و اخیراً، بانک اطلاعاتی تحلیل ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری (RIA) را ایجاد کرده است.

1. ACTAL (Dutch Advisory Board on Administrative Burdens) (2003) Work Programme. The Hague: ACTAL, www.actal.nl, 2004.
2. Auditor General of Canada December Report of the Auditor General of Canada, 2000.
3. December Report, Chapter 24 Federal Health and Safety Regulatory Programs, <http://www.oag-bvg.gc.ca/internet/docs/0024ce.pdf>, 2000.
4. Botero, J., S. Djankov, R. La Porta, F. Lopez-DeSilanes and A. Shleifer (2003) The Regulation of Labor, National Bureau of Economic Research Working Paper No. 9756. Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research, <http://papers.nber.org/papers/w9756.pdf>.
5. BERR – Department for Business Enterprise & Regulatory Reform Regulatory Budgets: A consultation document. London, August, <http://www.berr.gov.uk/files/file47130.pdf>, 2008a.
6. ——— Impact assessment of regulatory budgets consultation. London, 5 August www.berr.gov.uk/files/file47130.pdf, 2008b.
7. (The) British Chambers of Commerce” (Are regulators raising their game? UK regulatory impact assessment in 2002/3,” April, www.chamberonline.co.uk/pdf/RIA_report.pdf, 2004.
8. Carroll, “Regulatory performance indicators in government departments.” Paper presented at the Sixth biennial one-day symposium on Accountability, Governance and Performance, Dept of Accounting, Finance and Economics, Griffith Business School, University of Griffith ١٥ February, 2008.
9. Cecot, C., R.W.Hahn, A. Renda, L. Schrefler” () An Evaluation of the Quality of Impact Assessment in the European Union with Lessons for the U.S. and the EU.” AEI- Brookings Jot Center Workg Paper No. 07- 09, Available at SSRN : <http://ssrn.com/abstract=984473>, 2007.
10. Council of European Union Brussels European Council 8/9 March 2007 Presidency Conclusions, Brussels, 7224/1/07, 2 May, 2007.
11. Conservative Party Action on deregulation, London, 2005.
12. Conway, P., V. Janod and G. Nicoletti Product Market Regulation in OECD Countries: 1998 to 2003, Economic Department Working Paper No. 419, ECO/WKP(2005)6, Paris: OECD, 2005.
13. Damonte Alessia “Le sfide della governance europea.” Presentation at the URGE Conference on Governance multilivello e politica europea, Collegio Carlo Alberto, Moncalieri, Italy, 29 November, 2006.
14. De Francesco, F. and C.M. Radaelli “Indicators of regulatory quality.” in C. Kirkpatrick and D. Parker (eds) Regulatory Impact Assessment. Towards Better Regulation? pp. 36–55, Cheltenham: Edward Elgar, 2007.
15. Djankov, S., R. La Porta, F. Lopez de Silanes and A. Shleifer (2001) The Regulation of Entry. CEPR Discussion Paper No. 2953, London: Centre for Economic Policy Research, <http://ssrn.com/abstract=283839>, 2001.
16. Doern, B. Red Tape, Red Flags: Regulation in the Innovation Age (Conference Board of Canada, Scholar-in-Residence Book), 2007.
17. European Commission Better Regulation for Growth and Jobs in the European Union. COM (2005) 97 final, Brussels: EC, 16 March, 2005a.

18. GAO (General Accounting Office) Regulatory Reform – Procedural and Analytical Requirements in Federal Rulemaking. Washington, DC: US General Accounting Office, 2000.
19. GAO “Performance Budgeting - Observation on the Use of OMB’s Program Assessment Rating Tool for the Fiscal Year 2004 Budget.” January, Washington D.C.: U.S. General Accounting Office, 2004.
20. Hahn, R. W., J. K. Burnett, YH. I. Chan, E. A. Mader, and P. R. Moyle, Assessing the Quality of Regulatory Impact Analyses. Harvard Journal of Law and Public Policy, 23:3, Summer, 859- 85. 2005.
21. Hahn, R. W., R. P. Malik, and M. Dudley “Reviewing the Government’s Number on Regulation.” AEI- Brookings Joint Center for Regulatory Studies Working Paper, No. 04- 03, January, Washington D.C., www.aei-brookings.org/admin/authorpdfs/page.php?id=321, 2004.
22. Harrington, W., R. D. Morgenstern and P. Nelson “On the accuracy of regulatory cost estimates.” Journal of Policy Analysis and Management, 19:2, 297–322, 2000.
23. Hellenic Presidency of the Council of the European Union Report to the Ministers Responsible for Public Administration in the EU Member States on the Progress of the Implementation of the Mandelkern Report’s Action Plan on Better Regulation. Athens: Ad Hoc Group of Experts on Better Regulation, 2003.
24. House of Common Regulatory Reform Committee Getting Results: The Better Regulation Executive and the Impact of the Regulatory Reform Agenda. www.publications.parliament.uk/pa/cm/cmdereg.htm, 2008.
25. IEEP Institute for European Environmental Policy “Sustainable development in the European Commission’s integrated impact assessment for 2003.” Final report, April, 2004.
26. IEG Independent Evaluation Group the World Bank Group Doing Business: An Independent Evaluation Taking the Measure of the World Bank- IFC Doing Business Indicators, Washington DC: the World Bank, 2008.
27. Impact Assessment Board European Commission Impact Assessment Board Report for the year 2007. Commission Staff Working Document, SEC (2008) 120, Brussels: European Commission, 2008.
28. Jacobzone, S., C. Choi and C. Miguet “Indicators of regulatory management systems.” OECD Working Papers on Public Governance, 2007/4, Paris: OECD Publishing, 2007.
29. Jalilian, H., C. Kirkpatrick, and D. Parker “The impact of regulation on economic growth in developing countries: A cross- analysis.” World Development 35:1, 87–103, 2007.
30. Kaufmann, D., A. Kraay and M. Mastruzzi Governance Matters III: Governance Indicators for 1996–2002. World Bank Policy Research Working Paper No. 3106, Washington, DC: World Bank, www.worldbank.org/wbi/governance/pdf/govmatters3.pdf, 2003.
31. ———. Governance Matters IV: Governance Indicators for 1996–2004. World Bank Policy Research Working Paper No. 3630, Washington, DC: World Bank, www.worldbank.org/wbi/governance/pdf/GovMatters_IV_main.pdf, 2005.
32. ———. Governance Matters IV: Governance Indicators for 1996–2004. World Bank Policy Research Working Paper No. 4654, Washington, DC: World Bank, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1148386, 2008.
33. Knack, S. and M. Kugler Constructing an Index of Objective Indicators of Good Governance. Washington, DC: World Bank, www1.worldbank.org/publicsector/anticorrupt/FlagshipCourse2003/SecondGenerationIndicators.pdf, 2002.
34. Koedijk, K. and J. Kremers “Market opening, regulation and growth in Europe.” Economic Policy, 11:23, 443–68, 1996.

35. Lee, N. and C. Kirkpatrick, "A pilot Study on the Quality of European Commission Extended Impact Assessment." Impact Assessment Research Centre, Institute for Development Policy and Management, University of Manchester, 21 June, 2004.
36. Legislative Burden Department Focus on Burden! The Hague: Ministry of Finance, December 2003.
37. Mandelkern (Group on Better Regulation) Final Report, Brussels, 2001.
38. McGarity, T. O. and R. Ruttenberg "Counting the cost of health, safety, and environmental regulation," *Texas Law Review*, 80:7, 2017, 2002.
39. NAO (National Audit Office) Better Regulation: Making Good Use of References 249 Regulatory Impact Assessments. Report by the Comptroller and Auditor General, HC 329, session 2001–02, London: The Stationery Office, 2001.
40. ———. Evaluation of Regulatory Impact Assessments Compendium. Report 2003–04. Report by the Comptroller and Auditor General, HC 358, session 2003–2004, 4 March 2004, London: The Stationery Office, www.nao.org.uk/publications/nao_reports/03-04/0304358.pdf, 2004.
41. ———. Evaluation of Regulatory Impact Assessments Compendium Report 2004–05. Report by the Comptroller and Auditor General, HC 341, session 2004–05, London: The Stationery Office, 2005.
42. ———. Reducing the cost of complying with regulations: The delivery of the administrative burdens reduction programme 2007. Report by the Comptroller and Auditor General, HC 615 Session 2206- 2007, 25 July 2007.
43. NERA Regulatory Transparency: International Assessment and Emerging Lessons. A Final Report for the World Bank. London: NERA Economic Consulting, 2005.
44. Nicoletti, G., S. Scarpetta and O. Boylaud Summary Indicators of Product Market Regulation with an Extension to Employment Protection Legislation. Economics Department Working Paper No. 226, Paris: OECD, 2000.
45. OECD Recommendation of the Council of the OECD on Improving the Quality of Government Regulation. Paris: OECD Publishing. Retrieved from [http://www.oilis.oecd.org/oilis/1995doc.nsf/LinkTo/OCDE-GD\(95\)95](http://www.oilis.oecd.org/oilis/1995doc.nsf/LinkTo/OCDE-GD(95)95), 1995.
46. ———. (1999) "Guidance for conducting retrospective studies on socio- economic analysis." OECD Environmental Health and Safety Publications – Series on Risk Management No. 11, ENV/JM/MONO (99)27, Paris: OECD, 25 January 2000.
47. ———. (2003) Proceedings from the OECD Expert Meeting on Regulatory Performance: Ex post Evaluation of Regulatory Policies. 22 September, Paris: OECD Publishing. www.oecd.org/dataoecd/34/30/30401951.pdf
48. ———. Administrative Simplification in the Netherlands, Paris: OECD Publishing, 2007.
49. ———. Indicators of regulatory management systems quality. Working Party on Regulatory Management and Reform, Paris: OECD Publishing, 2008.
50. OMB Office for Management and Budget Program Assessment Rating Tool - Instructions for PART Worksheets. Fiscal Year 2004, www.omb.gov, 2002.
51. Office of Technology Assessment (OTA) Gauging Control Technology and Regulatory Impacts in Occupational Safety and Health – An Appraisal of OSHA's Analytic Approach. OTA- ENV- 635, Washington, DC: US Government Printing Office, 1995.
52. Parker, R.W. "Grading the government." *University of Chicago Law Review*, 70:3, 1345–422, 2003.
53. Pryor, F.L. *The Future of U.S. Capitalism*. Cambridge: Cambridge University Press, 2002.
54. Radaelli, C.M. Whither better regulation for the Lisbon agenda? *Journal of European Public Policy*, 14(2), 190–207, 2007.
55. Radaelli, C.M. and F. De Francesco Regulatory Quality in Europe. Concepts,

- Measures and Policy Processes, Manchester: Manchester University Press, 2007.
56. Radaelli, C.M., F. De Francesco and V.E. Troeger “The implementation of Regulatory Impact Assessment in Europe.” Paper presented at the European Network for Better Regulation, Workshop on Regulatory Quality: Developing tools, approaches and sources for research on impact assessment, University of Exeter, Exeter 27 and 28 March, 2008.
57. Regulatory Consulting Group and Delphi Group Assessing the Contribution of Regulatory Impact Analysis on Decision Making and the Development of Regulation, Ottawa: Regulatory Consulting Group and Delphi Group, 2000.
58. Sabel, C. F. “Learning by Monitoring: The Institutions of Economic Development.” Neil Smelser and Richard Swedberg (eds), Handbook of Economic Sociology, Princeton: Princeton University Press and Russell Sage Foundation, p 137–165, 1994.
59. SQW Evaluating the Impact of Regulation: Developing a Methodology, report for the Department of Trade and Industry. London: SQW, www.dti.gov.uk/files/file22009.pdf?pubpdfload=05%2F1371, 2005.
60. Stake, R.E. and T.A. Schwandt “On discerning quality in evaluation.” I.F. Shaw, J.C. Greene and M.M. Mark (eds.) The SAGE Handbook of Evaluation, pp. 404–18, London: SAGE publications, 2006.
61. Treasury Board of Canada Federal Regulatory Process Management Standards – A SelfAssessment Guide for Departmental Managers – Compliance, Ottawa: Treasury Board of Canada Secretariat, www.pco-bcp.gc.ca/raoics-srdc/docs/publications/rpms_e.pdf, 1996.
62. Van de Walle, S. (2008a, forthcoming) “International comparisons of public sector performance: how to move ahead?” Public Management Review.
63. Van de Walle, S. (2008b) “Comparing the performance of national public sectors: Conceptual problems.” International Journal of Productivity and Performance Management, 57 (4): 329–338.
64. Vibert, F. The EU’s New System of Regulatory Impact Assessment – A Scorecard. London: European Policy Forum, March, 2004.
65. Vibert, F. The Itch to Regulate: Confirmation Bias and the European Commission’s New System of Impact Assessment. London: European Policy Forum, 2005.
66. Wallsten S., G. Clarke, L. Haggarty, R. Kaneshiro, R. Noll, M. Shirley, and L.C. XU The Telecommunication and Electricity Regulation Database, AEI- Brookings Joint Center for Regulatory Studies Working Paper, No. 04- 05, Washington DC: AEI-Brookings Joint Center for Regulatory Studies, 2004.
67. Whitmore, E., I. Guijt, D.M. Mertens, P.S. Imm, M. Chinman and A. Wandersman “Embedding improvements, lived experience, and social justice in evaluation practice.” I.F. Shaw, J.C. Greene and M.M. Mark (eds.) The SAGE Handbook of Evaluation, pp. 404–18, London: SAGE publications, 2006.
68. World Bank Group Review of the Dutch Administrative Burden Reduction Programme, Washington, WBG. problems.” International Journal of Productivity and Performance Management, 57 (4): 329–338, 2007.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره ۵ مسلسل: ۱۲۸۲۳

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: مقرراتگذاری بهتر برای رشد

نام گروه: مطالعات محیط کسب و کار

مترجمان: جعفر خیرخواهان، فاطمه عرفانی جهانشاهی

ناظر علمی: سیدامیر سیاح

متقاضی: معاونت اقتصادی

ویراستار تخصصی: احمد مرکزمالگیری

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. مقرراتگذاری
۲. حکمرانی
۳. حقوق و اقتصاد
۴. ارزیابی تأثیرات مقرراتگذاری
۵. کیفیت مقررات
۶. محیط کسب و کار
۷. بار مقررات
۸. قانونگذاری

تاریخ انتشار: ۱۳۹۱/۱۱/۲۹